LIETUVIŲ DIENOS

VYTAUTAS VOLERTAS IR VYTAUTAS KAMANTAS — JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMININKAI

LITHUANIAN DAYS

MARCH 1971

1971 M. KOVO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029
Telefonas: 664-2919

1971, kovas Nr. 3 (212)
Eina XXII metai
March, 1971 No. 3 (212)
Vol. XXII

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų k. Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų k. Redaktorius / English Editor
Alfonsas Milukas

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.
Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without separate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija taiso ir tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį.
Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 85 centai. **Single copy 85¢**

Prenumerata metams $8.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $8.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $12.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

Už kultūrinį bendradarbiavimą. Vedamasis. ..3
Gyveniman tvirtu žingsniu. V. Volertas — JAV LB c. valdybos pirmininkas. 4
JAV LB VI Tarybos c. v. nariai. — K. Čikoto foto reportažas. 5
SPAUDOJ IR GYVENIME
II-sis Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas. .6
Ką reiškia Nemuno vardas. 6
Tarp jaunimo ir senimo. V. Kamantas — JAV LB VI Tarybos pirmininkas. 7
Vytautas Volertas, **Miškas ūžė ir gaudė.** Premijuoto romano ištrauka. 8
Pranas Visvydas, **Aštuoni eilėraščiai.** 9
A. Kuolas, **Gyvataras, Hamiltono tautinių šokių grupė.** 10
KNYGOS IR AUTORIAI.
Nauja prof. Skardžiaus knyga. J. Tininis. . 12
Naujos knygos, kronika. 13
Lietuvas turi teisę išstoti iš Sovietų Sąjungos kada tik nori... "Sputniko" teiginys ir komentarai bei keletas klausimų. 14
Administracija rašo. 16
RADIJO PROGRAMOS. 16

ENGLISH SECTION

"We salute the proud people of Lithuania", — George Putnam. 17
Marching for Peace, by J. R. Belkus. 18
Commemorating the 400 year Anniversary of the Lithuanian Hymn-Book. 19
An Appeal by Lithuanian Priests. By Rev. J. C. Jutt 19
LITHUANIANS MAKE NEWS. 20
Books and Periodicals. 20
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika. .. 21-3

VEIDAI IR VAIZDAI.
Iliustruota kronika iš lietuvių veiklos. .. 21-3

VIRŠELIAI / COVERS

PIRMASIS / FRONT COVER

Vytautas Volertas — naujasis JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininkas.
Daugiau žiūr. 4 psl.

V. Volertas — recently elected chairman of the Lithuanian Community of USA.

A young arrival to United States in 1949, he now is chief research engineer with RCA (Delran, N. J.) and holds degrees of M. A. of mathematics (Univ of Penna 1954), M. SC. in electrical engineering (Univ. of Maryland 1961), where he had subsequently lectured in engineering mathematics, theory of information, theory of communications; having been also associated with Baltimore's Westinghouse Co. as chief engineer.

Besides his many responsibilities in Lithuanian organizational life, V. Volertas is a successful author and has already won two prizes for his novels.
For more — page 4.

Vytautas Kamantas — naujasis JAV LB VI-sios Tarybos pirmininkas.
Daugiau — 7 psl.

Vytautas Kamantas — Presidium Chairman of the 6th Council of the Lithuanian Community of USA.

Professionally V. Kamantas is active as a consulting mechanical engineer to an American building corporation and also as a registered engineer in several foreign countries.
More — page 7.

Foto A. Gulbinskas

Kultūros židinyje, Woidhaven, New York, sausio mėn. 31 dieną "Darbininko" rengiama praėjusių metų asmenų atžymėjimo šventė.

Medaliais ir atžymėjimo raštais apdovanoti šie įvairių sričių darbuotojai (iš kairės): A. Reventas — atstovaująs kolektyvui, kuris telkia aukas židinio staybai (surinko 30 tūkstančių dol.); O. Kubilienė — moterų veiklos; K. Šventoraitienė — mokytoja, švietimo darbas; H. Kulber — veikla amerikiečiuose; Daiva Kezienė — organizacinis veikimas (daug pasidarbavo S. Kudirkos ir pn. reikalų viešosios opinijos organizavimu); V. Strolia — muzikos sritis, chorai, muzikinės valandėlės radijo programose ir kt.; Saulius Remėza — sporto sritis ir darbas su sportiniu prieaugliu.

Programoje dar buvo pernykščių metų kultūros įvykių apžvalga: dailė — J. Bagdonas, muzika — V. Strolia, literatūra — Pr. Naujokaitis. Aktorius H. Kačinskas įspūdingai davė pernai metais mirusių rašytojų kūrybos ištraukų.

Foto V. Maželis

Tai jau antra "Darbininko" surengta atžymėjimų šventė. Verta dėmesio ir sektina iniciatyva kasmet atžymėti ir bent taip pasakyti "ačiū" darbuotojams už nelengvą ir neatlginamą darbą lietuvių kultūros baruose (Šio nr. 14 psl. — skyriuje "Veidai ir vaizdai" skaitytojas ras foto nuotrauką iš Los Angeles, kur atžymimos dvi jaunimo veiklos pagelbininkės).

Recipients of medals and diplomas for outstanding achievements in Lithuanian public activities in 1970, honored in New York.

Už kultūrinį bendradarbiavimą

"Kultūris bendradarbiavimas" šiandieną pasidarė beveik keiksmažodžiu. Ši sąvoka nebereiškia "kultūrinio" bendradarbiavimo, bet politinę neapykantą.

Iš sovietinės pusės žiūrint į šį reikalą, kas susitinka su iš okup. Lietuvos atvykusiais sovietiniais oficialiais asmenimis (kurie sugrįžę gali pasakyti ar parašyti), jiems pritaria, tas geras; kas, nors ir susitinka, nors ir pavaišina, kaip lietuvį priima, bet nepritaria, tas blogas; ant to galvos, grįžęs visus velnius verčia. Negana "susitikimų" ar 'nesusitikimų" — vienu ar kitu pretekstu atvykę keli solistai ėmė rengti koncertus. Kai kas net prie tokių koncertų rengimo prisidėjo; kiti nuo koncertų lankymo atsisakė, dar daugiau, net ir nuo tų, kurie iš vietinių lietuvių prisidėjo, nuo jų atsiribojo, parsidavėliais, bolševikais ir panašiais vardais išvadino. Koncertai praėjo (nes kiek gi tų solistų gali atvažiuoti?), bet jų sukeltos drumzlės paliko. Rėmusieji ir ėjusieji laikosi savo ir prie "klaidos" neprisipažįsta; puolusieji ėjusius ir rengėjus tebeniršta ir mano, kad tik jie yra tikri ir nesusitepę patriotai.

Iš kur atsiras Saliamonas, kuris galėtų padiktuoti teisingą sprendimą ir kas, pagaliau, jo klausys, jei jis neturi valdžios, policijos, enkavedistų ir kitų čekistiškų priemonių neklaužadoms sutvarkyti!.. Taip ir lieka tarp abiejų pusių St. Andreo plyšys, kuris kaip tose Los Angelėse visą laiką grasina būsimu žemės drebėjimu.

Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetas, įkurtas pagal rusų komunistų ir Lietuvos okupantų valią ir galią ir jų prižiūrimas, kiek iš jo veiklos atrodo, yra dviejopo pobūdžio: palaikyti ryšius su sovietinei okupacijai pritariančiais ir visus jų darbus beatodairiškai giriančiais ir skaldyti nepritariančiųjų eiles, mažinti jų skaičių, vieną kitą kvailesnę žuvelę suvarant į savo bučių, sprogdinti pasipriešinančių jėgą iš vidaus, vadovaujančius asmenis, komitetus, organizacijas niekinant, šmeižiant, dergiant ir vis daugiau kenkiant jų veiklai. Nepatenkintų, kritiškai "prieš valdžią" nusiteikusių niekada netrūko ir dabar netrūksta. Ta dalis tat ir atskyla nuo "pozicijos", pereidami į "opoziciją". Iš karto jokiu būdu neprisipažįsta einanti, galvojanti ar veikianti kartu "su okupantu". Ji tik ieškanti tiesos, geresnių būdu lietuvybės išlaimui, organizacinei veiklai. Apie Lietuvos

Nukelta į 6 psl.

VYTAUTAS VOLERTAS
naujasis JAV LB centro valdybos pirmininkas

Foto A. Gulbinskas

V. Volertas, recently elected chairman of the Lithuanian Community of USA.

Gyveniman tvirtu žingsniu

Vytauto Volerto — naujojo JAV LB c. valdybos pirmininko biografiniai bruožai

Ar menininkui kūrėjui nėra nuodėmė įsivelti į bendruomeninio gyvenimo bei organizacinę veiklą, ar jis tuo nepakenkia savo kūrybiniam pašaukimui? Kai bendruomenės pirmininku buvo išrinktas gydytojas, inžinierius ar kurios kitos profesijos asmuo, toksai klausimas nebuvo keliamas. Kai LB pirmininku išrinko rašytoją, vienas jaunimo laikraštis ne tik tą klausimą iškėlė, bet ir į jį atsakė; atsakė neigiamai. Kodėl? Organizacinės pareigos atimsiančios laiką kurti.

Kaip į tai žiūri patsai išrinktasis? Jis iš profesijos inžinierius. Kad pirmininkauja inžinierius — nieko naujo; bet jis dar ir rašytojas. Ar rašytojavimas mūsuose yra profesija, kuriai reiktų skirti visą laiką? Pas mus, berods, tokių rašytojų nėra; rašymas daugeliui mūsų yra tik hobby. Pats V. Volertas romano premijos jam įteikimo proga "Draugo" pasikalbėjime sako, dalyvavimas organizacijose, susidūrimas su žmonėmis jam kaip tik yra paskata rašyti, kurti, sutiktus charakterius suliteratūrinti.

Į bendruomeninę veiklą V. Volertas įsijungė 1952 m., kada buvo išrinktas JAV LB Philadelphijos apylinkės valdybos nariu. Kartu buvo ir vienas iš Bendruomenės Balsų radijo valandėlės redaktorių. 1959 m. V. V. išrinktas Baltimorės apylinkės pirmininku. 1961 m. — išrinktas į JAV LB III-ją tarybą ir 1964 — į IV-tąją tarybą. 1964 — 67 metais buvo JAV LB tarybos pirmininku, o 1970 metais išrinktas į JAV LB VI-tąją tarybą ir tų metų rudenį vienbalsiai išrinktas centro valdybos pirmininku.

Spaudoje yra davęs brandžių rašinių bendruomeniniais klausimais, puikiai užsirekomendavęs kaip rimtas bendruomenininkas savo atidaromąja V-tosios tarybos prezidiumo pirmininko kalba.

Spaudoje bendradarbiauti V. Volertas pradėjo 1935 metais; rinko tautosaką, 1937 m. už tautosakos rinkimą gavo premiją, o 1939 m. laimėjo pirmą premiją Lietuvos moksleiviams skelbtame straipsnio konkurse.

Dėstydamas gimnazijoje Kaune, talkino Kauno radijofonui, rašydamas tekstus ir režisuodamas Tėvynės Garsų ir Vaikų kampelio programas. Keptene parašė, surežisavo ir Kempteno miesto teatre pastatė du vaidinimus vaikams. 1946 metais suredagavo jaunųjų poezijos almanachą "Verpetai".

Pradėjęs bendradarbiauti Lietuvoje moksleivių laikraščiuose Ateity ir Mokslo Dienose, vėliau rašė Vokietijoje į Žiburius, o JAV-se — į Ameriką, Darbininką, Draugą, Į Laisvę, Tėvynės Sargą, Lietuvių Dienas, Aidus; bendradarbiavo Lietuvių Enciklopedijoje.

1963 metais debiutavo kaip romanistas, išleidęs romaną "Upė teka vingiais". Sekančiais metais išleido romaną "Gyvenimas dailus". 1968 m. "Draugo" romano konkurse laimėjo premiją už amerikietiškos buities romaną "Sąmokslas", o pernai metų konkurse laimėjo "Draugo" romano konkurse premiją už romaną "Pragaro vyresnysis", kurio tematika iš dabartinio gyvenimo Lietuvoje.

Vytautas Volertas gimė 1921 m. rugpiūčio 22 d. Noragėlių kaime, Seirijų vlsč., Alytaus apskrityje. 1939 m. baigė Alytaus gimnaziją ir įstojo į V. D. Universitetą studijuoti statybos. 1942 m. Kauno VIII gimnazijoje dėstė matematiką ir fiziką, o Kauno konservatorijoje — vokiečių kalbą (1970 m. išspausdinta H. Sudermano išversta apysaka "Kelionė į Tilžę").

1944 m. V. V. pasitraukė į Vokietiją ir nuo 1945 buvo Kempteno lietuvių Maironio vardo gimnazijos mokytojas. 1945-49 buvo Kempteno lietuvių stovyklos švietimo vadovas; priklausė ateitininkams ir nuo 1951 m. buvo Philadelphijos ateitininkų pirm-ku.

Su didžiąja emigracijos banga V. V. 1949 m. atkilo į JAV-bes ir apsigyveno Philadelphijoje. Čia 5 metus dirbo korektoriumi, o vakarais studijavo Pensylvanijos Universitete. 1954 gavo matematikos Master of Arts laipsnį ir persikėlė į Baltimorę, kur dirbo Westinghouse kompanijoje, pradžioje inžinieriumi, vėliau vyriausiu inžinieriumi; kartu dėstė vakarais inžinierinę matematiką, informacijos teoriją, komunikacijų teoriją ir dar studijavo elektroniką Marylando Universitete, kur 1961 m. gavo Master or Science ir Electrical Engineering laipsnį. Persikėlęs į Delran, N. J., dirba RCA kaip vyriausias tyrimų inžinierius.

Taigi, kaip matome, naujuoju JAV LB centro valdybos pirmininku turime kūrybingą, darbštų, pačioje energijos aukštumoje vyrą, jau daugiau kaip dešimtį metų aktyviai dalyvaujanti bendruomeninėje veikloje, turintį organizacinės patirties, tvirtai tikintį lietuvių bendruomenės ateitimi ir jos siekiamomis idėjomis (r. n.)

Vytautas Volertas, romano "Pragaro vyresnynysis" autorius, pasirašo knygoje premijos įteikimo šventėje, Chicagoje, kovo 14 d.

V. Volertas — signing autographs for his prize winning novel "Hell's Executive".

Foto A. Gulbinskas

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRO VALDYBOS NARIAI:

VINCENTAS GRUZDYS — vicep. organizaciniams reikalams. — Mechanikos inžinierius; buv. ilgą laiką LB Philadelphijos apyl. vadybos narys; Amerikos Liet. Inžinierių ir Architektų S-gos Philadelphijos sk. pirmininkas.

VYTAUTAS KLEMAS — vicepirm. akademiniams reikalams. — Fizikos ir elektronikos mokslų daktaras; buv. LB Phila. apyl. valdybos narys; Lietuvių Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo 1969 m. vienas iš organizatorių ir posėdžio pirmininkų.

ALGIMANTAS S. GEČYS — vicepirmininkas visuomeniniams reik. — Mechanikos inžinierius; buvęs Lietuvių Studentų Sąjungos vicep., Philadelphijos jubiliejinių metų pirmininkas; dabartinis Philadelphijos pabaltiečių k-to pirm.

VINCENTAS GRUZDYS

VYTAUTAS KLEMAS

ALGIMANTAS S. GEČYS

MOTIEJUS VAIŠNYS

SNIEGUOLĖ JURSKYTĖ

ANTANAS VAŠKELIS

MOTIEJUS VAIŠNYS — Finansų tvarkytojas ir administratorius. — Istorikas; buvęs mokklų inspektorius Lietuvoje; Phila. Tremtinių Sąjungos (vėliau išsivysčiusios į LB apylinkę) organizatorius; daug metų LB Hartfordo apyl. vald. n.

SNIEGUOLĖ JURSKYTĖ — Informacijos tvarkytoja ir sekretorė. — Architektūros planuotoja; buvusi Phila. moterų klubo valdybos narė; Am. Liet. Inž. ir Arch. S-gos Phila. skyriaus valdybos narė; Informacijos klubo sekretorė; Lituanistinės mokyklos mokytoja.

ALEKSAS VAŠKELIS — vicepirm. kultūros klausimams. — Literatūros istorikas; buv. LB Phila. apyl. valdybos narys ir PLB Kultūros Tarybos sekretorius.

Members of the supreme Board of the Lithuanian Community in USA.

Photo K. Čikotas

AUŠRA MAČIULAITYTĖ-ZERR — JAV LB renginių vadovė. — Baigusi žemesniąją medicinos mokyklą; Philadelphijos moterų klubo valdybos narė; buv. LB Phila. apyl. vald. narė ir dabart. apyl. pirm.

JUOZAS GAILA — Vicepirmininkas jaunimo reikalams. — Chemikas; buvęs LB Pietinės New Jersey apylinkės pirmininkas; dabart. LB Pietryčių apygardos pirm.

ANTANAS NAVASAITIS — vicep. ryšiui su vyresniąją išeivija ir angliškai kalbančiais lietuviais. — Teisės daktaras; Pennsylvanijos vyr. prokuroro pavad. (Assistant Attorney General for the Department of Justice of Pennsylvania); Amerikos lietuvių švietimo ir kultūros dr-jos steigėjas ir dabart. jis pirm. (Lithuanian American Educational and Cultural Assotiation, kurios tikslas ieškoti federalinės arba valstijos finansinės paramos lituanistiniam švietimui Pennsylvanijoj).

AUŠRA MAČIULAITYTĖ-ZERR

JUOZAS GAILA

ANTANAS NAVASAITIS

Spaudoj ir gyvenime

II-SIS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS ĮVYKS 1972 METŲ VASARĄ CHICAGOJE

Jo komitetą sudaro 21 organizacijos atstovai. Nutarta kongreso datą suderinti su Tautinių šokių šventė, vykstančia Chicagoje.

II-sis PLJ kongresas susidės iš studijų dienų, pačio kongreso ir stovyklos. Kongreso programą sudarys paskaitos, parodos, meninė dalis ir sportas. Stovykla numatoma rengti po kongreso. Kanados Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirm. dr. S. Čepas pranešė, kad Kanados LB sutinka globoti kongreso stovyklą, tat ji ir nutarta rengti Kanadoje.

Kongreso reikalų būstinė numatoma atidaryti šių metų vasarą Jaunimo Centre, Chicagoj.

Jau sudarytas kongreso rengimo prezidiumas, komitetas ir informacijos komisija, kuri pradėjo leisti informacijų biuletenį. (Komisijos pirmininkė Audronė Kubiliūtė, biuletenio red. Eglė Juodvalkytė).

Šios žinios paimtos iš biuletenio, išleisto š. m. vasario mėn.

———

KĄ REIŠKIA NEMUNO VARDAS?

Visi mylime Nemuną ir didžiuojamės juo. Mūsų liaudis, poetai nemaža gražių posmų paaukojo jam. Dainose jį teisėtai vadiname žiluoju Nemunu. Bet ne visi žinom, iš kur kilęs šios upės vardas — tur būt, toks pat senas kaip ir mūsų kalba. Jo kilmę yra išaiškinęs didysis lietuvių kalbininkas Kazimieras Būga.

Pasirodo, kad dabar jau ir to žodžio, iš kurio kažkada senovės lietuviai pasidarė šios upės pavadinimą, nebeturime. Tik šaknis to žodžio NEM- dar išlikusi kituose žodžiuose. Žodžiu NEMUNĖ rytų lietuviai vadina grybą, augantį šlapiose vietose. O žodžiu nemuogė apie Joniškėlį vadinama uoga, kurią kiti lietuviai vadina MĖLYNE. NEMUOGĖ — šilo uoga, vadinasi, šaknis NEM žodyje NEMUNĖ galėjo reikšti PELKĘ, RAISTĄ, nes grybas NEMUNĖ auga tik drėgnose, šlapiose vietose.

Lotynų kalba turėjo žodį NEMUS, kuris reiškė GIRAITĘ, MIŠKELĮ. Labai seniai ir lietuvių kalboje galėjo būti vartojamas žodis NEMUS, reiškiąs ŠILĄ arba RAISTĄ, PELKĘ. Su lotynų kalba lietuvių kalba turi nemaža giminingų žodžių, palyginkite lietuvių AŠIS ir lotynų AXIS, NOSIS ir NASIS, ir kt. Kad žodžiu NEMUS galėjo būti vadinamas ŠILAS ir RAISTAS, rodo žodis LIEKNAS, kuriuo dabar vieni lietuviai vadina sausą miškelį, o kiti ir artimi lietuvių giminačiai — latviai PELKĖTĄ MIŠKĄ arba PELKĖTĄ KELMUOTĄ PIEVĄ.

Iš žodžio NEMUS lietuviai galėjo pasidaryti būdvardį NEMUNAS, taip, kaip iš žodžių VARGAS ir VILNA pasidarė būdvardžius VARGANAS ar VILNONAS. Taigi NEMUNAS pradžioje galėjo reikšti ŠILINIS, RAISTINIS. Upė galėjo būti vadinama ir vyriškosios giminės žodžiu UPIS. Taip ją vadina XVI a. lietuvių rašytojas Mikalojus Daukša. Nemunas, kaip žinoma, išteka iš pelkėtų vietų ir turi gražiais šilais apaugusius krantus. Žodis NEMUS lietuvių kalboje ilgainiui išnyko, kaip išnyko daugelis kitų žodžių, ir ankstesnė žodžio NEMUNAS reikšmė mums pasidarė neaiški.

J. KAZLAUSKAS

(Perspausdinama iš okup. Lietuvoj leidžiamo žurnalo "Švyturys", 1958 m. liepos m., Nr. 13).

UŽ KULTŪRINĮ BENDRADARBIAVIMĄ

Atkelta iš 3 psl.

okupaciją ir iš jos vadavimą lyg ir imama nutylėti. Visa, kas liečia laisvojo pasaulio lietuvių uždavinius, linkstama nustumti į šalį, visą dėmesį, visą rūpestį norima sutelkti į susitaikymą su okupacine Lietuvos padėtimi, mūsų veiksnių veiklą demagogiškai niekinant ar paneigiant. Štai šioje vietoje ir susiliečia abi kairiosios paralelės, štai dėl ko okupanto palaižūnų spaudai ir patinka tie, "protestantai", nors jie ir okupuotos Lietuvos kai kurių sričių nesėkmes pakritikuoja ir tai ar kitai taktikai nepritaria.

Dabartniam Lietuvos politinės būklės status quo nepritariantiems "kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetas" turi ir savo išdirbtą pavadinimą — "vaduotojai". Jie mano, jog šis pavadinimas yra pajuokiantis ir paniekinantis, o iš tikrųjų tai yra net perdaug pervertinantis; tačiau viena aišku, kad dabartinė Lietuva yra politinio, ekonominio ir kultūrinio genocido procese, ir iš "vaduotojų" šaipytis tegali tik tas, kas pats yra pirštus pridėjęs prie to genocido.

Mes manome, kad laisvojo pasaulio lietuvių nuomonės dėl vadavimo tesiskiria tik dėl taktikos, dėl metodų, o ne dėl esmės ar paties reikalo. "Bendradarbiavimas", berods atmetamas visų, nes jo negali būt ir nėra. Kitas dalykas "bendravimas su lietuviais", — bendravimo reikalą vargu ar kas neigtų; tik ir čia vėl gali būt nesutarimų dėl būdo ir formų. "Šia tema kalbant, — rašo 'Tėviškės Aiduose' Pr. P., — svarbiausiu argumentu iškeliamas teigimas, kad mūsų lietuvių jaunoji karta neabejotinai nutaus, jei mes jos nepririšime prie pavergtos Lietuvos kultūros, jei mes laiku jos nepririšime prie tautos kamieno.

Tautos kamienas, taip, bet jis bolševikiniam sode. Tautos kultūra, taip, bet jos pasireiškimai daugeliu atveju yra partizaniškai iškovojami lietuvių kultūrininkų iš okupanto ir pavergėjo. Tik prisiminkime mūsų literatūros istorinius leidinius, mūsų istorijos paminklų išsaugojimo komisijos sėkmes ir nesėkmes. Partizanai Lietuvoje dar nemirė ir nemano mirti, tik šiandien jų kova vyksta ne miškuose, bet kultūros fronte. Laimėjimų yra didelių ir visiems įžiūrimų.

Žinome, kad yra taip pat "Tiesos" redaktoriaus Zimano *) partizanų-istrebitelių, kurie moksliniais ar kultūriniais parašiutais yra numetami tolimose užfrontėse (ir Australijoje) ir čia mezga Maskvos įsakytus ryšius. Šalia jų yra ir menininkų kultūrininkų, kurie gal ir neprisrėbę Maskvos raudono viralo, bet argi mes jau tikime, kad toki gali pas mus atvykti be "palydovų", ar bent be paliktų šeimos įkaitų Lietuvoje? Koks procentas užsieniuose gastroliujančiuose bolševikų ansambliuose yra menininkų ir jų prižiūrėtojų, galės nustatyti tik ateities istorikai.

Tik ateityje paaiškės, ar šiandien mūsų jaunimui peršami ryšiai su pavergta Lietuva tikrai buvo reikalingi ir ar nutautėjimo sustabdymo pranašystės išsipildys, tačiau daug aiškesnis dalykas yra praeitis ir dabartis, apie kuriuos ir pakalbėkime."

"Pakalbėjimas" apie tuos dalykus ir atkreipė mūsų dėmesį, ir iššaukė šį pasisakymą. Nes tikrai, yra apie ką pakalbėti. Būtent, apie laisvojo pasaulio lietuvių kultūrinį bendradarbiavą ir bendravimą; apie pasidalinimą, tomis vertybėmis, kurias mes turime ir kuriame. Pr. P. Australijos leidžiamame savaitraštyje "Tėviškės Aiduose" (1970 m., nr. 15) toliau ir rašoma:

"Ačiū Dievui, kultūrinė lietuvių veikla išeivijoje (ir net Australijoje) yra stipri. Turime gerų chorų, tautinių šokių šokėjų grupių, teatrų, visokių žanrų literatūros (iš JAV) ir t. t. Taigi, turime ir čia stiprią lietuvišką kultūrą, trispalvę kultūrą, be jokio kūjo ir piautuvo šešėlio. Prieš rišant mūsų jaunimą su pavergtos Lietuvos kultūra, ar nevertėtų pirma padaryti repeticiją ir pabandyti jį sudominti tremties lietuviška kultūra, pririšti prie mūsų kultūrinių parengimų, prie lietuviškos knygos ir spaudos. Kodėl kultūrinis bendradarbiavimas (manome, kad čia geriau tiktų žodis "bendravimas" — LD red. pastaba) su pavergtos Lietuvos kultūrininkais, dėl kurio tiek daug tarpusavy ginčijamės, o kodėl dar didesnis dėmesys nekreipiamas į jaunimo bendradarbiavimą su išeivijos lietuvių kultūra, dėl kurios jokių ginčų nekyla? Argi nepatikimiau lietuvišką jaunimą rišti prie savęs, prie mūsų, prie Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės vilčių, negu prie penkių stulpų pavergtos Lietuvos turgaus aikštėje?

Už kultūrinį bendradarbiavimą su išeivijos lietuvių kultūra!"

Taip. Ir mes sakome: už laisvojo pasaulio lietuvių kultūrinį bendradabiavimą, už jaunimo ugdymą laisvos lietuvių kultūros vaisiais, už tautiškai lietuvišką kultūrinį įsisąmoninimą ir brendimą! Tik tada nebus jokios baimės, kad mūsų jaunimas nutaus, kad jis susivilios bolševikiniais blizgučiais, kad jie bus užliūliuoti barškuolės žvilgsnio ir kad pakirs juos nuodingas bolševikinės gyvatės liežuvis.

Gamta tuštumos nepakenčia, ir dvasinė jauno žmogaus tuštuma turi būt kuo nors užpildoma — užpildykime ją, persunkime ją laisvos lietuviškos kultūros turtais, ir ji bus atspari bet kokiam bolševikiniam niekalui, ji bus impregnuota ir nepraleidžianti jokio bolševikinio nuodo, nors juo būtų užterštas ir oras, ir vanduo, ir knyga, ir daina, ir žodis, ir melodija, — saldžiųjų bolševikinių sirenų melodija.

———

*) Tuo metu Z. dar tebebuvo "T." red. *R.*

———

Tarp jaunimo ir senimo

JAV LB VI Tarybos pirmininkas Vytautas Kamantas

Vytautas Kamantas yra vienas iš tų, kurie neseniai buvo "jaunosios kartos" žmonės. Nežinia, ar gimusius 30-siais dabar bebūtų tikslu vadinti "jaunimu" tačiau "viduriniosios" kartos vardas jai būtų tikriausias. Juk tai ir yra karta tarp "vyresniųjų", kurie vis mažta, ir jaunųjų, kurių kasmet naujų ir naujų ateina. Būdama tarpe tarp labiausiai nutolusių polių, vidurinieji gerai sugyvena su seniais, jiems nesunku suprasti ir jaunuosius. Mokslo ir auklėjimo pagrindus gavę Europoje, jie dar nėra grynas amerikietiškas produktas, įsijungę į amerikietiškąsias profesijos sferas, jie vis dar yra, kad ir visu 100%, bet didele dalim pasinėrę į lietuvišką pasaulį. Gerai vartodami abi kalbas, jie gali būti pajėgiausi lietuviškosios bendruomenės nariai ir kartu Lietuvos reikalų gynėjai už lietuviškos bendruomenės ribų. To amžiaus žmonės sudaro didžiąją LB tarybos narių dalį, jiems puikiausiai atstovauja ir dabartinis prezidiumo pirmininkas Vytautas Kamantas.

VYTAUTAS KAMANTAS, JAV Lietuvių Bendruomenės VI tarybos prezidiumo pirmininkas. Foto V. Kaulius, SJ

Vytautas Kamantas, Presidium Chairman of the 6th Council of the Lithuanian Community of USA.

Gimė V. Kamantas 1930 m. kovo 25 d. Macikų kaime, Šilutės vls. ir apskr. Iki 1944 m. išėjo 4 Šakių gimnazijos klases, o 1949 baigė Eichstaetto (Vokietijoje) lietuvių gimnaziją.

Į JAV atvyko 1949 m., gyveno New Yorke, paskui Clevelande (1950-68), o nuo 1968 metų — Darien, Ill., netoli Lemonto, prie Chicagos.

Korėjos karo metu (1951-53) atliko JAV karinę prievolę. Nuo 1954 iki 59 m. studijavo ir baigė mechaninę inžineriją Fenn kolegijoje (Cleveland State University), gaudamas Bachelor of Mechanical Engineering laipsnį.

Dirba kaip vyriausias mechanikos inžinierius statybos konsultantų firmoje; yra registruotas profesionalas inžinierius keliose valstybėse; priklauso keletui amerikiečių organizacijų, bet visa savo asmenybe yra įaugęs į lietuviškąjį organizuotą gyvenimą, kur dalyvauja ne tik kaip eilinis narys, bet ir kaip aktyvus vadovaujamų pareigų valdybų narys arba pirmininkas.

Clevelande priklausė Balfui, buvo Alto skyriaus valdybos narys, Lietuvių Inžinierių ir Architektų sk. bei Lietuvių Veteranų s-gos Ramovės narys.

Tačiau daugiausia ir aktyviausiai V. Kamantas reiškėsi skautuose. Čia buvo skiltininkas, draugininkas, tuntininkas Lietuvių Skautų Brolijos vadijos narys, kelių Lietuvių Skautų sąjungos tarybų narys, skautas vytis, skautininkas, baigęs Gilwell Park skautų vadovų mokyklą; daug stovyklavęs, apdovanotas žymenimis ir Padėkos ordinais. Buvo Studentų skautų korp. Vytis senjoras, dabar filisteris, buvęs skyrių pirmininkas.

Studijuodamas priklausė Lietuvių Studentų Sąjungai, aktyviai joje dirbdamas kaip kontrolės komisijos pirmininkas, buvęs Sąjungos suvažiavimų pirmininkas.

Po studijų buvo Lituanus žurnalui remti komiteto pirmininkas; pakeltas į Studentų Sąjungos garbės narius.

Į Lietuvių Bendruomenės aktyvią veiklą įsijungė 1954 m. Ėjo pareigas Clevelando apylinkėje; 1958 m. buvo JAV LB c. valdyboje narys jaunimui ir informacijai. 1961 m. išrinktas į JAV LB III-ją tarybą ir buvo tarybos sekretoriumi. 1963 — II-jo PLB seimo narys, išrinktas į PLB valdybą, iki 1968 metų ėjo vicepirmininko pareigas jaunimui ir Informacijai. Buvo "Pasaulio Lietuvio red. kolektyvo narys. Daug darbavosi rengiant I-jį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą, pirmininkavo PLJK finansų komisijai, surinkusiai arti 100000 dol. Be to, vadovavo PLJK talkos komisijai, surinkusiai 140,000 parašų Jaunimo Peticijai. Buvo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Jaunimo sekcijos pirmininku.

V. Kamantas yra nemažai rašęs spaudoje skautų klausimais, o bendruomeniniais reikalais rašė Drauge ir kt.

Yra aktyvus Lietuvių Fondo narys, kontrolės komisijos pirmininkas. Dirba Lemonto LB apylinkės valdyboje ir lituanistinėje mokykloje kaip mokytojas.

1967 išrinktas į JAV LB V-ją tarybą ir 1970 — į VI-ją tarybą, kurios prezidiumo pirmininku išrinktas Clevelando sesijoje pernai metų rudenį.

V. Kamanto vadovaujamas prezidiumas nuo pat pirmų savo darbo žingsnių pasirodė kaip labai gyvas, kruopštus ir darbštus vienetas. Pirmininko nuoširdus rūpinimasis lietuvybės reikalais, jo ilga ir plati organizacinio darbo patirtis garantuoja sėkmingą VI-sios tarymos prezidiumo darbą. (r. n.)

JAV LB VI Tarybos prezidiumas posėdžiauja. Iš kairės — vicepirmininkai dr. Antanas Razma, dr. Edmundas Lenkauskas, pirmininkas Vytautas Kamantas, visepirm. dr. Stepas Matas, sekretorius Vaclovas Kleiza.

The presidium of the Council of the Lithuanian Community of USA in a meeting session.

Vaclovas Kleiza, Lietuvių Bendruomenės VI Tarybos prezidiumo sekretorius.

V. Kleiza, Presidium secretary of the 6th Council.

VYTAUTAS VOLERTAS

Miškas ūžė ir gaudė

Iš premijuoto romano "Pragaro vyresnysis"

Permirkęs leidosi pakalnėn. Nesimatė kaimo, namų.

Nieko nesimatė. Viską nuplovė lietus ir vėtros. Viską supo drėgmė, tuštuma, šaltis. Nieko nebuvo. Pasaulis dingo, išnyko.

Paliko vieškelį ir nusuko tiesiai per laukus, per kalnus, per vandens sklidinas vagas.

Pasaulis išnyko. Tik draustinė, pasirodo, buvo savo vietoje. Jon įžengė tarsi į trobą. Miškas ūžė ir gaudė, medžiai, krūmai niaukstėsi kažkokiam rūke, kažkokiam gare, tačiau užvėja jį sutiko lyg namų šilima. Baleika atsirėmė į eglę ir diaugėsi, pasislėpęs nuo spygaujančios, švilpiančios tuštumos.

Čia ganė, žaidė, pažinojo medžius, su daugeliu jų kartu brendo, piemens rankomis liemenis apkabinęs, nuo kaimo vaikų pasislėpęs, jis, verkšla, išliedavo sopulį. Augino umedes ir šilabudes, kalbino paukščius, saugojo lizdus, kad ramybėje perėtų, nebaidyti giedotų.

— Ak... — Baleika ašarų nejautė, nes skruostai nuo audros buvo šlapi, o dabar gėlas lietaus vanduo lengvai miešė sūrumą. Negirdėjo ir savo švebeldų, kūkčiojimų — miškas ūkė kaip vargonai, aplink lūžinėjo stavarai.

Kad ramybėje perėtų, nebaidyti giedotų...

— Ar ne šito žmogui, ar ne šito užtenka?

Jis mokytoją tada, šiandien Rukšį... "Ką tau pakenkė, ką tos instrukcijos", kalbėjo Sartušis.

Instrukcijos žadėjo mokslą, skanesnį srėbalą, instrukcijos žadėjo ramybę. Jos sakė, reikia tokius... Dėl mokslo ir lygybės.

Įsisiautusių viršūnių dulkėmis paversti lašai sėdo žemyn balkšva migla, sėdo be jokio garso. Tik eglės liemuo zvimbė, tarsi iš kilpos paleistas akmuo, tik nuo svyravimo braškėjo suaižėjusi žievė, draskydama žemyn slenkantį Baleikos veidą, nes kojos jau nelaikė, strėnos nelaikė...

Instrukcijos lygybei... Jis niekam nekeršino, retai pyko ir norėjo žmonėms prisigerinti.

Prisigerinti, prisigerinti norėjo. Tik instrukcijos kartais...

Mėgo visus piemenis, slinkdavo iš paskos. Prisigerinti slinkdavo kuprius.

Ramybės reikia žmogui. Bet kiti žemėn atsigulė, kiti iki Sibiro...

Prie eglės žemė buvo minkšta, per daugelį metų rūpestingai išklota supuvusiais lapais, spygleliais, pagražinta šviežia samana. Žemė buvo minkšta, prisigėrusi vandens, žemė neslėgė sukniubusio Baleikos veido. Gėlas lietus miešė ašaras ir iš nubrauktos odos besisunkiantį kraują.

Jis ištiesė rankas, ant išsivertusių krumplių matėsi purvo.

Žemė nespaudė veido. Bet jis mylėjo ir kietą suaižėjusio molio grumstą, mylėjo arimą, tai ką ir kalbėti apie margumu apsipylusias pievas...

— Matai, čia dabar visokios pėdos minasi. O ar šito norėta?

Nesutinka daiktai. Vienas prieš kitą, vienas prieš kitą. Lygybė ir Sibiras. Biednam mokslas ir Maskvos instrukcijos. Net protingiausias jų neatnarplios, tai kaip paprastam galvoti?

Vienodą miško gausmą sutrikdė staigus triokštelėjimas — kažkur lūžo per aukštai išsikišusi viršūnė. Baleika, pasukęs puvenomis aplipusį veidą, į samanas suleido pirštus.

— Kai taip yra, nieko neišgalvosi. Sartušis melavo. Kas negavo mokslo, tam galvojimas netinka.

Komunizmas tiems, kurie jo klausė, atvėrė ausis.

Ak, nesupranta Baleika komunizmo, nesupranta. Visasąjunginis planas, sugriautas žuvų ūkis — — —

Kai jam miesčioniukai pasakė... kai jam pasakė, kad nėra Dievo, atrodė, viskas buvo išspręsta, paaiškėjo. Dabar jau tiek metų... Baleika, senas komunistas... nieko nesupranta... gal jau viskas taip...

Jis rausėsi gilyn, lyg norėtų tarp eglės šaknų įsiskverbti. Juk nuo mažens pažinojo mišką, visada suprato iš lizdo iškritusį paukštį. Miškas jam buvo paprastas, nesupainiotas, nes čia niekas nekalbėjo, neaiškino, nemokė, čia nebuvo instrukcijų, tik čiulbesys, ūžimas, šnibždesiai ir lapų spragėjimas.

Permirkęs senis klūpojo, sukišęs rankas į samanas, pakėlęs purviną galvą, išsprogusiomis akimis įsikibęs miško pakraštin, nes ten kilo raudonumas, iš jo greitai išsiskyrė liepsnos ir ėmė plazdenti, raitytis, mirgėti. Jis žiūrėjo nesujudėjęs, o akys plėtėsi, didėjo, lyg rengtųsi spirtis iš kaktos, lyg norėtų ridentis spygliais ir smulkiom šakelėm padengta žeme.

Pagaliau atsistojo, perbraukė ranka veidą ir leidosi bėgti gaisro pusėn. Štai bematant atsidūrė laukuose, štai draustinė jau buvo už pečių.

Ir viskas išnyko. Tik dykinėjo vėjas, tik papseno jau gerokai aprimęs lietus. O ten, kur pirma mirguliavo liepsnos, dabar matėsi jo drumzlini namai ir Rukšio būdelė. Lygiai toje vietoje.

Rukšio būdelė ir jo namai.

Prisimena, ant svirno raitėsi pats didžiausias liežuvis, toks daugiau į gelsvumą nešąs; daržinę buvo užklojusi tamsiai raudona dantuota skiauturė; apie Rukšio stogą vyniojosi gyvatės.

— Ir koks čia perkūnas darosi? — suniurzgė, — net akis svilino, net tratėjo, o dabar...

Vėl išmušė prakaito banga, tačiau Baleika nejautė — veidą tuojau nuplovė lietus.

— Ir koks čia perkūnas darosi? Jau ne pirmą kartą...

Lėtai, išsiskėtęs, tarsi bijodamas nudegti ir pasiruošęs šokti atgal, slinko namo. Priėjo Rukšį, pačiupinėjo tvorą. Buvo primirkusi, šlapia, ir tokios nė ubladės duonkepė greitai neišdžiovintų. Būda stovėjo vietoje, pačio Baleikos namai atrodė tvarkoje.

— Koks čia perkūnas...

Staiga jo galvoje atsivėrė juoda tuštuma. Rodosi, pats matė ją, rodosi, išsemtom bulvių duobėn žiūrėtų. Ir ten dūzgė, svirpleno keisti garsai, ten kažkas bildėjo, klabenosi. Taip jau tamsu, taip klaiku!

Lietus nesustojo, ir apie darbą brigadoje nebuvo kalbos. Dieną jis pradzimbinėjo be vietos — nuo žmonos slėpdavosi svirne, priemenėj, tvartely, šluostydavosi prakaitą ir išsitempęs klausydavosi, o ten, viršuje, klapsėjo, lyg tolkų lanktis. Vienodai, be tavangos.

— Tai užėjo, tai užėjo... Matyt, kokia liga ar negerovė laukia.

Kad neišsiduotų, kas dedasi, anksti, tuojau po vakarienės, nuėjo gulti. Bet po vidurnakčio nusigandęs ėmė stukčioti žmoną ir prašyti:

— Antose, Antose! Išnešk visus marškinius laukan ir išskalbk. Ten visko prisirinko. Šitiek negyvėlių, ne juokas. Pripyškino germanai, klojo rusai, mes patys vieną kitą... Išnešk, Antose!

— Ką išnešti? — ji trynėsi akis.

— Marškinius, Antose, marškinius.

— Ar pablūdai? Jei sapnuoji, nekvaršink.

— Išskalbk, išvelėk gerai. Dvoks, bus gėdos. Antose, išnešk!

— Miegok, pasiutėli! Sąnarius nuo darbo skauda, o tu burzloji. Eik ir neškis, ką ten reikia, — nesupratusi vėl užmigo.

— Nešiu. Jei taip, nešiu, — Baleika lipo iš lovos. — Negalima, bus gėdos.

Pasiėmė ant suolo gulėjusius savo rūbus ir, po ranka juos pasispaudęs, išėjo. Išėjo basas, pusnuogis. Lietus jau buvo aprimęs, tačiau naktis šlegsėjo šalta drėgme, kuri kabojo ant medžių šakų, slėgė stogus, biaurino tamsą, drumstė orą.

Perbrido kiemo purvą, aplenkė svirną ir atsargiai, prigūžęs daržu nuslinko iki Rukšio. Ten gniužulį švystelėjo už kaimyno tvorelės ir, kiek leido amžius, nukinsnojo draustinėn. Šaltis gnaibė nuogas kojas, rankas, kaleno dantis. Bet jis nekreipė dėmesio. Tik užsiglaudė pakrūmėje ir atsigręžė.

— Dega, — pasakė tylomis. — Tai gerai, tai gerai. Prapuls visa bėda, nereikės daugiau rūpintis. / *Nukelta į 13 psl.*

Pranas Visvydas

RYTAS

Gal kas pasakys:
dabar netinka klausytis
patetiškos sonatos.

Gal kam atrodys, kad viskas
be reikalo,
be jokio pagrindo.

Gal kas, pasižiūrėjęs
į laikrodžio rodyklę,
nusijuoks entuziastiškai

ir ims stebėti bundantį miestą,
nežinodamas, ką
prie šviesos pridurti.

BURTININKĖ

Pasiutiškai man norisi
prieit ir pasiklausti jos:
Ko ji tokia pikta, it širšė,
sėdi, dėmesio nekreipdama
į mano žvilgsnių serenadą?

Kodėl jos kaktoje
tiek šalto marmuro,
ir lūpose tiek maža
džiaugsmo?

Juk ji ne Furija ir ne Medūza.
Ji — gal tik burtininkė,
užkerėjusi mane tyla,
įkvėpusi troškimą
laukti ir mylėti?

PETRARKA

Vieną vakarą parsinešiau
Petrarkos eilėraščių knygelę
ir ėmiau skaityti apie meilę
juodaplaukei Laurai —
Chiare, fresche, o dolci acque...

Nebuvo nieko namuose.
Tik saulėlydžio spindulys
ir hortenzija palangėj
klausėsi saldžios italų kalbos.

Tą vakarą buvau pavirtęs
Renesanso humanistu
ir apsvaigęs vaikščiojau
Avinjono gatvėmis. Ant tilto,
po kuriuo tekėjo šventoji Rona,
sutikau savo draugą Remigijų.

Jis parodė ranka tolimą akiratį
ir pasakė: Pranai, ten mūsų laisvė;
ten — Dainų kaimas, kur kalbėdavom
apie Petrarkos "Rime in Vita
e Morte di Madonna Laura".

O DONIZETTI

Kur yra Brabanto riteriai,
kadaise mušdavę ripką
Obuolių gatvėj?

Kur yra mylimo smėlio vaikai,
žarstę rieškučiom
Neries pakrantę;
nuo Kleboniškio pasroviui
plaukę iki Vileišio tilto,
sustodami pailsėt ant salų,
ant šniokščiančių sielių?

Kur yra Tarzanai, Bitelės,
Vanagai, Ereliai, taurūs Vinetu,
su kuriais ant Lepšio kalno,
tarp alksnių ir lazdynų,
kasdavau pylimus gintis
nuo Jonavos gatvės
pramuštgalvių puolimo?

Kur yra didysis džiaugsmas,
erdvus kaip santakos slėnis?
O Donizetti, sukurk man ariją
Brabanto riterių garbei!

LEONARDO

Kiekvienas žmogus ieško renesanso kibirkšties.
Leonardo da Vinci neklystanti linija
kiekvienam žmogui ieško saulės. Ir randa
nežinomo miesto gatvių sankryžoj prisikėlimą.

O aš sėdžiu prie Della Robbijos vartų,
laukdamas praeinančio mago. Gal jis —
tas išblyškęs Girolamo — įsmeigs akis
į mano nuodėmę ir nueis į laužo aikštę vienas,
palikęs mane prie tų pačių vartų mąstyti
apie Leonardo neklystančią liniją.

POETAS

Kai aikštėj nieko neliko, pasirodė poetas,
apsigaubęs gedulinga mantija. Pakėlė
dar rūkstantį nuodėgulį. Sugniaužęv saujoj,
lyg tai būtų gyvenimo sielvarto prasmė.
Staiga sviedė į Palazzo Vecchio pusę
ir nuskubėjo į vakarus. Aš laukiau
jo sugrįžimo, bet jis daugiau nepasirodė.

O taip norėjau paklausti, ką jis galvojo
apie šito miesto gyventojus. 'Aš žinau,
gniauždamas nuodėgulį, jis jautė jų ateitį,
bet nepasakė nei sužadėtinei, nei savo
žilaplaukei motinai. Ak, kad jis būtų grįžęs
ir patyręs mano meilę jo poezijai
ir nemirtingam Tuskanijos miestui.

TAMSA

Nė vieno žodžio burnoje
nebuvo. Tik tamsa,
išgąsdinta lėktuvo griausmo,
atsigulė šalia.

Ir ligi rytmečio virpėjo
užuolaidoj įstrigusi tyla.
Nė vieno žodžio burnoje
nebuvo. Tik tamsa.

Dabar, pailsęs nuo tamsos, žinau,
ką reiškia tildoma daina.
Prie jos kaip intervalas gyvenau.
Šiandieną man gana.

ŽODIS

Žodis, tą naktį girdėtas
Haufo pasakų knygoj,
plaukia ant plausto piratų,
į Lobių įlanką lygią.

Ir vėl su paukščiais viršūnėj
saulei tekant mums gieda,
lyg būtų jo paskyrimas
guosti mirštančią Ledą.

Mes skaitom kelionių knygoj,
kad jis buvo vasaros garsas,
kad paupy draikėsi ūkas;
skambėjo angelo arfa.

Mes sakome tyliai: mums lemta
legendomis viską uždengti —
popiečio dulkantį plentą,
vakaro vėsų adventą;
ir plaukti per ateitį lygią
didžiojon knygon vaizdingai;
klausytis, kaip žodį girdėtą
kartoja miestas pradingęs.

Pranas Visvydas

Hamiltono tautinių šokių grupė

GYVATARAS

Nedaug lietuvių kolonijų išeivijoje turi tokią iškilią tautinių šokių grupę, kokią turi Hamiltonas, Ont. Kanadoje. Ši grupė, pasivadinusi vieno tautinio šokio vardu "Gyvataras", turinti trijose sekcijose – reprezentacinėj, vidurinėj ir jaunučių – per 100 šokėjų, pernai atšventė savo veiklos 20 metų sukaktį.

Per tą laikotarpį, be nuolatinių pasirodymų įvairių minėjimų ir kitomis progomis lietuviškai visuomenei, "Gyvataras" dalyvavo daugelyje tarptautinių festivalių ir garsino lietuvių vardą Kanadoje. 1959 m. Kiwanis festivalyje "Gyvataras" laimėjo aukso medalį; trijuose Laisvės Festivaliuose (Freedom Festivals) laimėjo premijas, ir Kanados Tautinio Meno Tarybos buvo išskirtas kaip geriausias tautinio meno vienetas Kanadoje. Tuo būdu "Gyvatarui" teko reprezentuoti ne tik išeivijos lietuvius Kanadoje, bet ir pačią Kanadą įvairiuose festivaliuose, ypač Kanados šimtmečio proga. "Gyvataras" su pasisekimu dalyvavo pasaulinėj parodoj Montrealy – EXPO 67 – ir jų pasirodymas Kanados spaudos buvo priskirtas prie pačių geriausių ir spalvingiausių pasirodymų visos pasaulinės parodos metu. Iš to pasirodymo padaryta filma "They came to build", kur "Gyvataro" šokėjai nufilmuoti ir taip įamžinti į Kanados kultūros lobyną.

"Gyvataras yra šokęs daugelyje JAV bei Kanados didesniųjų pasirodymų. Kanados Lietuvių Dienose, Kanados tautinės parodos metu vykstančiose "Nation-builders" iškilmėse, ir visur juos lydi pasisekimas ir įvertinimas. "Gyvataras" šoka Kanados vakaruose Reginoj, Winnipege ir kt., ir atsiliepimai apie jį pasiekia Kanados sostinę Ottawą, dėlto "Gyvataras" gauna progos daugiau pasirodyti platesniems Kanados sluoksniams, ne vien saviesiems.

Ypatingai paminėtinas "Gyvataro" laimėjimas, tai jų išsiuntimas į Europą atstovauti Kanadai tarptautiniame folkloro festivalyje Montejeau, Prancūzijoje, 1968 metų rugpiūčio 10 – 16 dienomis. Jų pasisekimas Europoje buvo milžiniškas, ir tuo būdu plačiai pagarsintas Lietuvos vardas, nes "Gyvataras" visur prisistatė kaip Lietuvių šokėjų grupė iš Kanados (Lithuanian Folk Dance, Canada).

"Gyvatarui" nuo pat įsikūrimo (1951 metų) su trumpa pertrauka (1956-1957) vadovauja patyrusi tautinių šokių vadovė Genovaitė Dumčiūtė-Breichmanienė.

Šia proga keletas žodžių apie pačią vadovę. G. Dumčiūtė-Breichmanienė 1938 m. baigė Vilkaviškio gimnaziją ir įstojo į VDU humanitarinių mokslų fakultetą Kaune.1940 m. persikėlė į Vilniaus universitetą ir įstojo į Liaudies Ansamblio tautinių šokių grupę, vadovaujamą M. Baronaitės. Pasižymėjusi atlikimu ir supratimu tautinių šokių, Genovaitė Dumčiūtė talkininkavo M. Baronaitei paruošiant kitas šokėjų grupes ir teisėjavo tautinių šokių varžybose. 1942 m. baigė universitetą. 1945-47 m. vadovavo tautinių šokių grupei muz. V. Banaičio įsteigtame ansamblyje "Tėvynės Garsai" Haffkruge ir Neustadte, Vokietijoj. 1948-50 m. vadovavo tautinių šokių grupei Kanadoje, aukso kasyklų miestelyje Cadillac, Que.

1971 m. pakviesta vadovauti IV-jai JAV ir Kanados šokių šventei.

Nuo 1950 m. gyvena Hamiltone, Kanadoje.

A. K.

GENOVAITĖ BREICHMANIENĖ,
Hamiltono lietuvių tautinių šokių ansamblio "Gyvataras" vadovė.
G. Breichmanienė, Lithuanian folk dance leader of "Gyvataras", Hamilton, Ont., Canada.

"Gyvataro" vyresniųjų ir jaunesniųjų šokėjų grupės 1970 pavasarį. I eilėj (iš kairės): Virginija Stukaitė, Anelė Kaminskaitė, Romas Kalvaitis, Ramona Bagdonaitė, Irena Paškevičiūtė, Gina Vaitonytė, Jonas Elvikis, Kristina Gedrimaitė, Sigutė Butkevičiūtė, Regina Norkutė, Jonė Panavaitė ir Adelė Lukoševičiūtė;

II eilėj: Laima Deksnytė, Marius Gudinskas, Jonas Sakalauskas, Juozas Sakalauskas, Jonas Lukoševičius, Romas Blekaitis, Algis Jusys, Mikas Panavas ir Raimondas Simaitis;

III eilėj: Genovaitė Breichmanienė, vadovė, Vida Čegytė, Roma Borusaitė, Silvija Martinkutė, Ramūnas Stanaitis, Vida Paškevičiūtė, Kęstutis Kalvaitis, Aldona Volungytė, Vytautas Stukas, Jūratė Gimžauskaitė, Arūnas Jonikas, Raimunda Kaminskaitė, Gintautas Perkauskas, Giedrė Breichmanaitė, Jonas Orvidas, Regina Bagdonaitė ir Kazys Deksnys.

Groups of senior and junior dancers of "Gyvataras" (Spring 1970).

Gyvataras tarptautiniame šokių festivalyje Prancūzijoje

1968 m. pavasarį Kanada buvo pakviesta dalyvauti tarptautiniame festivalyje Prancūzijoje, Pirėnėjų kalnų miestelyje — Montrejeau. Užsienių Reikalų Ministerija kreipėsi į Canadian Folk Art Council, prašydama parinkti tinkamą etninę grupę, kuri galėtų reprezentuoti Kanadą šiame festivalyje. Canadian Folk Art Council direktorius Leon Kossar ir vėl parinko "Gyvatarą", kaip jis savo laiške išsireiškė, būti tais pirmaisiais pionieriais atstovaujant Kanadą užsienyje. Su "Gyvataru vyko ir Les Danseurs du St.-Laurent iš Montrealio.

Pakvietimas iš Prancūzijos buvo netikėtas, tad ir lėšų tam reikalui nebuvo numatyta. Kada jau galutinai buvo patvirtinta, kad "Gyvataras" yra išrinktas vykti į Europą, Hamiltone susidarė specialus komitetas organizuoti lėšas kelionės išlaidoms padengti. L. Kossar pastangomis iš Valdžios buvo gauta $5000, o likusi suma sukelta anksčiau minėto komiteto, ir liepos mėn. 31 d. "Gyvataras" pakilo Prancūzijos link. Dar daug kartų, gal būt, ne vienas iš buvusių dalyvių nuvyks Europon ir iškeliaus tais pat keliais, bet niekada nepergyvens to paties jausmo. Pati festivalio nuotaika, kur ne tik šokėjai bei dainininkai, bet ir visa visuomenė įsijungė į šventę ir kelias dienas pamiršo viską, geri atsiliepimai, nauji draugai — paliko neišdildomus įspūdžius bei prisiminimus visam gyvenimui.

Pats savo iniciatyva "Gyvataras" aplankė Vasario 16 d. gimnaziją, davė ten tris pasirodymus, patyrė daug nuoširdumo bei vaišingumo iš Vokietijos lietuvių bei gimnazijos vadovybės.

"Gyvataras" jam patikėtą uždavinį atliko gerai — tai pabrėžė Festivalio šeimininkai, ten dalyvavęs Kanados konsulas ir vėliau gauti atsiliepimai iš Ottawos ir atskirų oficialių žmonių.

Tai bent mažas Kanados lietuvių jaunimo įnašas garsinant pavergtos tėvynės vardą Laisvės Kovos Metais. (Iš leidinio "Gyvataras" 50 - 70).

IŠ SPAUDOS ATSILIEPIMŲ:

..."Hamiltono 'Gyvataras' scenoje atrodė labai spalvingai, savo apranga, preciziškas. Šoko: 'Sadutę' ir 'Čigonėlį'. Susilaukė daug katučių ir III premijos su trofėjom. Reikia pripažinti, kad tai didelis laimėjimas tokio masto varžybose, kur dalyvavo 30 ir tai stiprių šokėjų grupių."

"Tėviškės žiburiai"

Vokiečių "Torontoer Zeitung" rašo: *Visos grupės buvusios geros, bet G. Breichmanienės vadovybėje atlikti šokiai buvę ypatingai atbaigti (von Ganz besonderer Vollendung). Šokėjos žaviais drabužiais, priminusios karalaites iš Nibelungų dainos."*

Dalis "Gyvataro" šokėjų kelionės uniformomis Edmuntone, 1970 m. vasarą išvykos į vakarų Kanadą metu.

A group of "Gyvataras" dancers in travel attire during their performance trip into Western Canada (at Edmonton, 1970).

Po pasirodymo Toronte Jaunimo Kongreso metu, "Nepriklausoma Lietuva" rašė:

"Talentų popietę užbaigė G. Breichmanienės vedamas Hamiltono 'Gyvataras', nepaprastai grakščiai, darniai ir subtiliai pašoktais Sadute, Gyvataru ir Subatėle. Ši šokių grupė išsiskyrė geriausiu pasiruošimu ir apipavidalinimu. Mergaitės su kasomis, minkštais žemakulniais batukais, vyrai — naginaitėmis, — vaizdas nepaprastas. Šokiai gi paruošti žinoviškai meniškai: grakštūs, tikslūs, koncentruoti judesiai, lengvai ir be įtampos, be triukšmo atliekami, net ir ekspresingiausiais momentais. Nors mes džiaugiamės visa širdimi visų tautinių grupių tikrai puikiai paruoštais šokiais, bet 'Gyvataras' yra pavyzdys daugeliui grupių."

"GYVATARO" PROGRAMOJE YRA ŠIE ŠOKIAI:

Gyvataras, Audėjėlė, Aštuonytis, Cigonėlis, Grįžimas tėvynėn, Jonkelis, Kadrylius, Kalvelis, Kepurinė, Landytinis, Lineliai, Malūnas, Pasiutpolkė, Rezginėlė, Sadutė, Senių šokis, Subatėlė. (Iš koncerto Sault Ste. Marie; Winnipeg; Edmonton; Calgary ir Vancouver miestuose pernai metais nuo birželio 26 iki liepos 5 d.).

"Gyvataras" žygiuoja Montrejeau miesto gatvėmis Tarptautinio Festivalio Prancūzijoje metu 1968 m. rugpiūčio mėn. 13 — 16 dienomis.

"Gyvataras", Lithuanian folk dancer group, parading the streets of Montrejeau during an International Festival in France, Aug. 13-16, 1968.

Knygos ir autoriai

Nauja prof. Skardžiaus knyga

Iš lietuvių kalbininkų, gyvenančių JAV-se, prof. Pranas Skardžius yra bene pats darbščiausias. Prieš trejetą metų šiame krašte buvo išleistas labai naudingas jo veikalas "Lietuvių kalbos kirčiavimas", o štai dabar mus pasiekė vėl nauja jo knyga, antrašte: "Ankstyvesnė ir dabartinė lietuvių bendrinės kalbos vartosena." Nors tai nedidelė knygelė (tik 80 psl.), bet jos turinys apima daugelį dalykų, kruopščiai išnagrinėtų.

Knygoje gvildenami šie kalbos dalykai: 1. Lietuvių bendrinės kalbos vartosena, jos kriterijai ir normos. 2. Ankstyvesnis lietuvių bendrinės kalbos kultūros darbas ir jo vertinimas Lietuvoje. 3. Žymesni dabartiniai kalbiniai polinkiai Lietuvoje. 4. Veiksmažodinių priesagos **-imas** daiktavardžių vartosenos problema. 5. Prieveiksmiai su priesaga **-iniai,** jų daryba ir vartosena. 6. Bendrinės kalbos santykiai su liaudine ir kalbiniai taisymai Lietuvoje. 7. Rusų kalbos įtaka lietuvių bendrinei kalbai ir tolimesnė tos kalbos raida.

Kaip matome, autorius savo knygoje kalba apie įvairius mūsų bendrinės kalbos dalykus, susijusius su jos vartosena praktiniame gyvenime ir literatūroje. Aptardamas kokią nors kalbos problemą, jis pateikia bei susumuoja kitų kalbininkų nuomones tuo reikalu ir drauge padaro savo išvadas, liečiančias vienokius ar kitokius kalbos klausimus.

Apie bendrinės kalbos kriterijus bei problemas yra rašęs nevienas mūsų kalbininkas (Jablonskis, Jonikas, Ulvydas, Palionis ir pats Skardžius). Visų jų nuomonės šiuo klausimu daugiau ar mažiau sutampa. Monumentaliame savo veikale "Lietuvių kalbos žodžių daryba" (Vilnius, 1943) prof. Skardžius rašo: "Taigi bendrinės kalbos vartosena, kad būtų visiems aiški, įmanoma ir patogi, visų pirma turi būti gyva, raiškinga, t. y. joje, kad ir kiek mažiau, būtinai turi pasireikšti žymesnieji gyvosios kalbos įpročiai, jos polinkiai. Bet tuo dar nepasakoma, kad bendrinės kalbos vartosena turėtų būti vien liaudinės vartosenos kopija." (586 psl.)

Kalbėdamas apie ankstyvesnį bendrinės kalbos kultūros darbą, prof. Skardžius pagrįstai atremia kai kuriuos neteisingus bei klaidingus dabartinės Lietuvos kalbininkų Lyberio ir Ulvydo tvirtinimus. Šiems kalbininkams užkliuvo net Stasio Šalkauskio studijėlė "Bendrinė filosofijos terminija", kurią jie kritikuoja todėl, kad į ją patekę "idealistinei filosofijai būdingiausieji žodžiai."

Šių dienų lietuvių kalba tėvynėje yra veikiama rusų kalbos. Dėl šio dalyko prof. Skardžius šitaip rašo: "Viena, kas pašaliečiui krinta į akį lietuvių pokarinėje kalboje, tai gerokai suaktyvėjusi rusų kalbos įtaka.' (25 psl.). Pagal rusų kalbos modelį, labai mėgstamos vartoti kai kurios priesagos ar priešdėliai, kaip štai: gamybininkas, geležinkelininkas, maistininkas, ikitarybinis, ikimokyklinis... Pastebima dažnesnė ir priesagos **-inis** vartosena, pvz.: fabrikinis, spalinis, tėvyninis...

Iki šiol vis dar tebesiginčijama tiek Lietuvoje, tiek svetur dėl veiksmažodinių priesagos **-imas** daiktavardžių vartosenos, pvz.: priimti nutarimą, daryti pranešimą, apskaičiavimą, pasikęsinimą, bandymą... Pasirodo, kad nevisada šiuos išsireiškimus galima pakeisti bendratimi. Sakysime, "daryti pranešimą" ir "pranešti" yra ne tas pats. Dėl šios problemos sprendimo kai kur nesutaria prof. Skardžius su L. Dambriūnu.

Jau nuo Jablonskio laikų įrodinėjama, kad reikia rašyti "fiziškai tvirtas, tautiškai susipratęs, teoretiškai išskaičiuoti", o ne "fiziniai tvirtas, tautiniai susipratęs, teoretiniai išskaičiuoti", nes iš būdvardžių su priesaga **-inis** mūsų kalboje paprastai nedaromi prieveiksniai su priesaga **-iniai.** Tačiau kalbininkas L. Dambriūnas teisina prieveiksmių su priesaga **-iniai** vartoseną. Prof. Skardžius nesutinka su ta nuomone ir sako: "Ypač reikėtų vengti šabloniškų prieveiksmių su **-iniai,** kurie dažnai nusmelkia daugelio kitų atitinkamų žymiai geresnių ir prasmingesnių prieveiksmių vartoseną, ypač jų įvairumą ir vaizdingumą, ir tuo būdu pačią vartoseną dar labiau suniveliuoja, tiesiog sugremėzdina." (43 psl.).

Prof. Skardžiaus knygoje yra paliesta ir daugiau aktualių bendrinės kalbos klausimų, kurių visų čia neįmanoma nei aptarti, nei suminėti. Kam dar rūpi mūsų kalbos puoselėjimas, ypač rašytojams, žurnalistams bei korespondentams, kurie praktiškai dažnai susiduria su tais pačiais kalbos klausimais, klaidas kartodami iki begalybės, tas būtinai turi šį leidinį įsigyti.

J. Tininis

AR TURITE ŠIUOS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINIUS?

Gen. St. Raštikis

KOVOSE DĖL LIETUVOS

Buvusio Lietuvos Kariuomenės vado atsiminimai. I tomas: Gyvenimo audrose (vaikystė ir jaunystė); Kariuomenės vadovybėje. 704 psl.

II tomas: Okupantų priespaudoje; Sudužusio laivo keliais (Vokietijoje ir JAV). 688 psl.

Abu tomai gausiai iliustruoti retomis fotografijomis.

Pirmas tomas išparduotas; II tomo nedidelis egz. skaičius dar yra likęs. Kietais viršeliais — $7.00, minkštais — $6.50.

Aleksandras Radžius

PAUKŠČIŲ TAKAS

Eilėraščiai
Viršelio aplankas Pauliaus Jurkaus
Kaina $1.50

Gražina Tulauskaitė

Vakarė banga

Lyrika
Aksominiais viršeliais

128 psl., kaina $2.00

VYSKUPAS IR VELNIAS

Apysakos
Ignas Šeinius

Viršelį piešė A. Korsakaitė
Pomirtinis vieno žymiausių senosios kartos rašytojų-beletristų leidinys. Su Juozo Lingio žodžiu apie autorių ir jo kūrybą.
Kaina $3.00

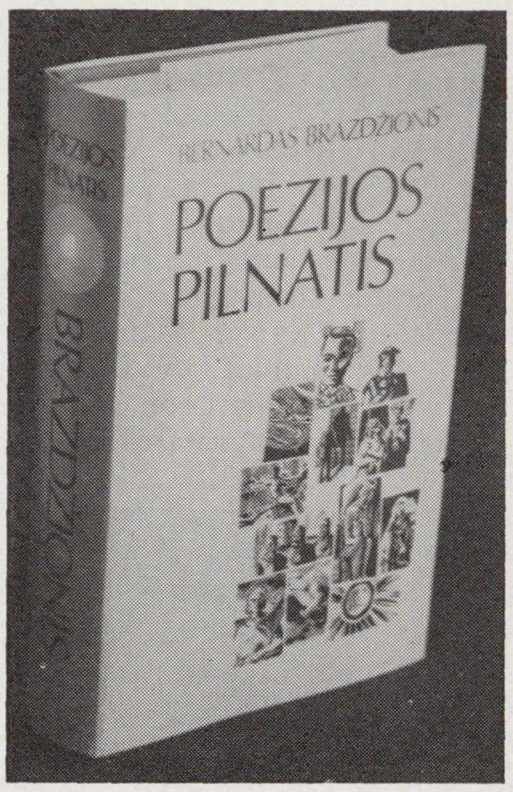

Kaina $10

Užsisakyti:

Brazdžionio Rinktinei Leisti Komitetas
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

arba "Lietuvių Dienos"
4364 Sunset Boulevard
Hollywood, California 90029

Be to, galima gauti

M. Gimbutienė, **Balts.** $7.50
Dr. J. Končius, **Vytautas the Great**
Minkštais viršeliais $3, kietais $4.
B. Armonienė-A. Nasvytis, **Leave Your Tears in Moscow.** $3.95.
Lietuvių-Anglų kalbų žodynas. $5.
Anglų-Lietuvių k. žodynas. $6.

Iš dr. K. R. Jurgėlos knygos "Lietuvos sukilimas 1862-64 metais" pristatymo Chicagoje: Iš kairės — Dr. H. Marmion, St Xavero kolegijos prezidentas, autorius dr. K. Jurgėla, A. Rudis, knygos mecenatas.
Foto A Gulbinskas

Dr. K. R. Jurgėla's book "The Lithuanian Insurrection of 1862-64" had its presentation in Chicago. Author is flanked by Dr. H. Marmion, President of St. Xavier College (l.) and A. Rudis, the maecenas of the publication.

— **Prof. Juozas Eretas,** gyvenąs Bazelyje, Šveicarijoje, kartas nuo karto parašo vietinėje spaudoje apie Lietuvą ar net išspausdina šia tema įdomių brošiūrų. Antai, praėjusiais metais Bazely pasirodė vokiškai parašyta jo 40 psl. brošiūra, antrašte: "Baltisches Schicksal". (Dedikuota jo mirusiai žmonai). Tai rimta, mokslinė studija, nagrinėjanti Lietuvos, Estijos bei Latvijos tragišką likimą. Labai įdomus šioje studijoje skyrius apie baltų tautas ir kalbas. Autorius čia lietuvių kalbą lygina su sanskritu, graikų bei lotynų kalbomis. Brošiūros gale duota dviejų puslapių bibliografija svetimomis kalbomis apie Pabaltijo valstybes.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Dr. Pranas Skardžius, **Ankstyvesnė ir dabartinė lietuvių bendrinės kalbos vartosena.** Mecenatas: Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris. Išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. 80 psl. Kaina $3.00; moksleiviams $2.00.

Lietuviai kunigai 1966 Jaunimo metais. Paruošė K. Žemaitis. Išleido Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę Komitetas ASS Fil. Skautų lėšomis, 1911 Beverly Hills-Euclid, Ohio 44117. 1970. 20 psl.

Statistikos lentelės. Medžiaga surinkta iš specialių šaltinių.

Joseph Ehret, **Baltisches Schicksal.** Basel. 1970. 40 psl. Trijų pabaltijo tautų aptarimas, šiek tiek istorijos ir jų likimas.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

MIŠKAS ŪŽĖ IR GAUDĖ...

Atkelta iš 8 psl.

Jei kiek sujudėdavo, nuo šakų krisdavo sunkūs lašai ir per apatinius marškinius skerbdavosi iki gryno kūno. Bet jis stovėjo ir džiaugėsi:

— Dega. Vieną kartą bus užbaigta.

Pagaliau tiek sušalo, kad nesuvaldė nei rankų, nei žandikaulio. Klapsėjo dantys, drebėjo klupsčiai.

— Artyn prie ugnelės. Bus švaru, galėsiu ramiai gyventi.

Ir Baleika keverzojo atgal. Tačiau vos paliko mišką, nusigandęs sustojo — ugnies nebuvo, nebuvo jokios ugnies. Išpūtęs akis atsikvėpė, leidosi bėgti, griuvo purvan, kilo, vėl bėgo, — štai Rukšio tvora, o liepsnos nė ženklo! Pusgyvis grįžo namo, puolėsi prie žmonos, taršė ją, nesavu balsu šaukė:

— Antose, Antose! Kur degtukai? Kur, sakyk, degtukai? Reikia užkurti, neišeina palikti. Va, popierio yra, kur tavo degtukai? Antose!

Apie pusryčius kolūkį užslėgė pikta žinia: Baleika pametė protą.

DVI KOMUNISTINIO PASIMETIMO VERSIJOS

Mao Tse - Tungas — didis stebukladaris, bet ir Petras Cvirka nemenkas

Maskvos ir Pekingo komunistai jau kuris laikas piaunasi kaip dvi katės. Maskviškiai komunistai, palaidoję Kremliaus patvory "tėvą, mokytoją, įkvėpėją" ir taip toliau, matyt, nemažai pavydi pekingiškiams, turintiems autoritetą, dažnai iš to pavydo neva pasišaipo iš jų "tikėjimo". Bet kaip iš žemiau spausdinamų istorijėlių matyti, ir vienų ir kitų mintys tos pačios, ir stilius nė kiek nesiskiria.

PEKINGO KOMUNISTŲ VERSIJA

Maskvos "Literaturnaja Gazeta" cituoja tokį atsitikimą, praneštą per Pekingo radiją:

"Šiaurės laivyno jūreivis Čun Ši - Chun, nepaisydamas smarkaus uragano ir lietaus, kaip dera, atbudėjo. Grįžęs į fabriką, nusivilko peršlapusius drabužius ir pakabino ant laido, kad pradžiūtų. Tačiau tinklas buvo trūkęs, laidu tekėjo srovė, ir Chun Ši - Chuną smarkiai trenkė. Kai jį atgabeno ligoninėn, širdis nebeplakė. Jam buvo suteikta skubi pagalba, tačiau širdies neatgaivino. Ligoninėje buvo seni įrengimai, ir prityrusių gydytojų nebuvo. Tie, kurie dirbo, sutriko ir nežinojo, ką daryti. Bet paskui jie puolė Čun Ši - Chunui daryti širdies masažą. Kai ji buvo nustojusi plakti, jau buvo praėjusios 159 minutės.

Trys gydytojai paeiliui 60 kartų po 8 minutes masažavo nukentėjusiojo širdį, tačiau ji neplakė. Tada jie perskaitė vieną citatą iš Mao Tse - Tungo rinkinio ir vėl pradėjo masažuoti, ir staiga Čun Ši - Chun pradėjo kvėpuoti. Jo širdis vėl ėmė plakti.

Taip gydytojai, pasitelkę Mao Tse - Tungo filosofines idėjas, davė Čun Ši - Chunui antrą gyvenimą."

MASKVOS KOMUNISTŲ VERSIJA

Taip rašė A. Gricius savaitraštyje "Literatūra ir menas" ('Lit. ir menas" — tai lietuviška "Literaturnaja Gazeta").

"Vilniuje inteligentų suvažiavimas. Pasklido žinia, kad B. Sruoga Kaune sirguliuoja, traukiniu sunku jam keliauti, nors buvo užsirašęs suvažiavime dalyvauti ir ketino pasakyti kalbą. Suvažiavimo dalyviai B. Sruogos pasigedo ir tai keliskart viešai pareiškė.

P. Cvirka bematant parūpino mašiną, ir mudu išvykome į Kauną pažiūrėti, kas ten tam Sruogai, kokios pagalbos jis reikalingas. Radome jį iš tiesų sirguliuojantį. Stuthofo koncentracijos stovykla ir su ja susiję pergyvenimai buvo palaužę B. Sruogos sveikatą.

Nieko nepadarysi. Teks grįžti į Vilnių tuščiomis, pranešti suvažiavimui, labai norinčiam pamatyti Raudonosios Armijos išvaduotą ir grąžintą tėvynėn poetą, kad jis serga.

Sėdėdami prie gulinčio ant sofos ligonio, įsikalbėjome. Petras pasakojo apie paskutiniąsias Vilniaus gyvenimo naujienas, apie suvažiavimo eigą, jo dalyvių kalbas, iškeldamas ir pabrėždamas reikšmingesnius inteligentų pasisakymus.

Pašnekesys mezgėsi lengva forma. P. Cvirka kalbėjo su jam įgimtu vaizdingumu, taikliu sąmoju, linksmais pokštais.

Pradėjome su B. Sruoga atsisveikinti, linkėdami jam greičiau pasveikti. Tik — B. Sruoga atsisėdo, pagalvojo ir pasakė:

— Šimts žino, kas čia pasidarė: su tavim pasikalbėjęs, pasijutau daug geriau...

Dar kiek patylėjęs, lyg patyrinėjęs savijautą, B. Sruoga pakilo.

— Važiuoju ir aš. Juntuos visai sveikas.

Nebepadėjo globėjų ir slaugių atkalbinėjimai, net gąsdinimai.

— Aš gi visai sveikas! — kartojo B. Sruoga vilkdamasis.

Suvažiavimo jis buvo sutiktas su ovacijomis.

Esu pastebėjęs, kad dažnas žmogus, kokios bėdos ar nesveikatos užkluptas, pasikalbėjęs su P. Cvirka, pasijusdavo visai sveikas. Jų tarpe ir aš."

Daugiau žiūr. 15 psl.

DARBININKAS išeina du kart savaitėje. Prenumerata metams $8.00. Neujiems skaitytojams pirmais metais tik $5.00. DARBININKO administracijoje veikia Spaudos Kioskas. Čia gaunami naujausi lietuviškų knygų leidiniai, maldaknygės, lietuviški kryželai, gintaro ir odos lietuviški išdirbiniai bei lietuviškos plokštelės.

Visais reikalais kreiptis

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Avenue • Brooklyn, N. Y 11221 • Tel. GL 2-2923

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO SĄKAITAS

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

6% UŽ TERMINUOTUS HOUSING CD INDĖLIUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $20,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

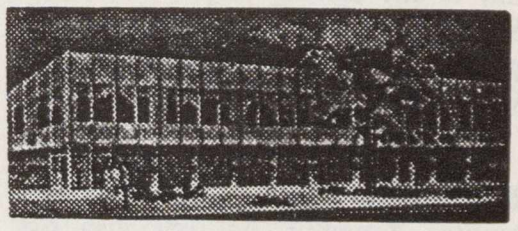

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening Hair, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.
Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply $6.00. Money Order, P. P., Send today —

J I B LABORATORIES

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill

LIETUVA TURI TEISĘ IŠSTOTI IŠ SOVIETŲ SĄJUNGOS KADA TIK NORI...

"Sputnik", mėnesinis žurnaliukas, rusų ir anglų kalbomis, Novosti Žinių Agentūros Maskvoje ir spausdinamas Helsinkyje, Suomijoje, skiriamas užsienio skaitytojams (Readers Digest tipo), š. m. kovo numeryje — 76 ir 82-115 p. p. spausdina daug žodinės ir iliustracinės (kai kas net spalvotai) medžiagos apie "Nemuno kraštą" (Krai Nemana).

76 puslapyje yra 6 spalvotos pašto ženklų reprodukcijos. Redakcija rašo, jog tai "Lietuvių Sovietinės Socialistinės Respublikos" p. ženklai, o ant ženklų atspausta "Počta SSSR". (Reiškia, nei savarankaus pašto, nei savo pašto ženklų Lietuva neturi).

84 — 114 p. p. spausdinamas Elenos Katasonovos straipsnis (iliustruotas daugeliu, net per visą psl. foto nuotraukų; fotokorespondentai ir dailininkai: Marijonas Baranauskas ir Vytautas Vilaniškis).

Rašinyje apžvelgiama Lietuvos geografinė padėtis, jos klimatas, plotas, gyventojų skaičius, gamtos turtai. Toliau seka skiltis "Ekskursija į istoriją", kurioje visa Lietuvos istorija sutraukta į nacių siautėjimo okupacijos metais aprašymą ir Lietuvos "išlaisvinimą" Raudonosios Armijos tankais ir durtuvais. Toliau jau pagal bolševikinį stilių ir tvarką išskaičiuojama, kiek kokių pramonės įmonių Lietuvoe yra, nusakoma jų produkcija, pagyros apie klestintį švietimą, iškilusią iki debesų kultūrą, aukščiau debesų iškilusias "komunalines" statybas ir t. t. ir t. pan. per ištisus 30 puslapių. Bet pats įdomiausias dalykas vis dėlto paliktas pačiai pabaigai, kaip koks užsigardžiavimas — tai 115-me puslapyje atspaustas, ir dar įrėmintas straipsnelis "Suvereninė Respublika", kurį čia ištisai ir patiekiame savo skaitytojams.

SUVERENINĖ RESPUBLIKA

Šiandieninė Lietuva yra suvereni, sovietinė respublika. Nuvertus Smetonos vyriausybę, visos tautos išrinktasis Liaudies Seimas 1940 metų liepos 21 dieną paskelbė Lietuvą sovietine socialistine respublika ir kreipėsi į Aukščiausiąją S.S.S.R. Tarybą, prašydamas ją priimti Sovietinių Socialistinių Respublikų Sąjungos sudėtin. 1940 metų rugpiūčio 3 d. Lietuva tapo sajungine sovietine respublika. Naujoji Lietuvos sovietinės socialistinės valstybės konstitucija buvo priimta vienbalsiai Liaudies Seimo 1940 metų rugpiūčio 25 dieną.

Atitinkant šią konstituciją valstyjūbės valdžios organais yra dirbančiųjų deputatų Tarybos, pradedant vietinėmis ir baigiant Tukščiausiąja Taryba, kuri su savo prezidiumu yra vyriausiasis respublikinis valstybinės valdžios organas.

Deputatų rinkimai į visas dirbančiųjų Tarybas vykdomi visuotinių, lygių ir tiesioginių rinkimų teisės pagrindu, slaptu balsavimu.

Šiuometinėje Aukščiausioje Taryboje yra 290 deputatų, kurių 94 yra moterys. Komunistų yra 193, o likusieji — bepartiniai asmenys. Lietuvos sovietinės socialistinės respublikos vietinių Tarybų deputatų daugumas yra bepartiniai asmenys.

Užu ribų Sovietinių Socialistinių Respublikų Sąjungos konstitucijos 14-jo paragrafo, nusakančio klausimus, priklausančius spręsti Sąjungai bendrai per jos vyriausiuosius organus, **Lietuvos Sovietinė Socialistinė Respublika savoje teritorijoje yra savarankiškai valstybiškai besivaldanti ir turinti savas visas suverenines teises.** (Pabraukta mūsų — Red.) O šios teisės yra labai plačios. Taip, pavyzdžiui Lietuva, kaip ir kitos sąjunginės respublikos, turi teisę laisvai išstoti iš S.S.S.R.; ji gali užmegsti betarpiškus ryšius su užsienio valstybėmis. Lietuvos Ministrų Tarybos sudėtyje yra ir užsienio reikalų ministras.

Savaime suprantama, kaip ir kiekviena suvereni valstybė, Lietuva turi savus valstybinį herbą ir valstybinę vėliavą.

Teismo darbai respublikoje vyksta lietuvių kalba. Asmenys, nemoką šios kalbos, tardymo ir teismo metu, aprūpinami vertėjais. Visokeriopas švietimas, nuo pradžios iki aukštųjų mokyklų, lietuviams teikiamas lietuviškai. Prisiminkime, kad lietuviai sudaro žymią daugumą respublikos gyventojų.

Tikintieji lietuviai išpažįsta katalikų religiją. Lietuvoje, kaip ir visame krašte (Reiškia: visoje Sovietų Sąjungoje — Mūsų įtarpas. R.) bažnyčia atskirta nuo valstybės, o mokykla nuo bažnyčios. **Visiems piliečiams yra pripažįstama religinių kultų laisvė,** (M. p. — R.), o taip pat ir laisvė vesti antireliginę propagandą.

Lietuvos sovietinės socialistinės respublikos konstitucija, kaip ir SSSR konstitucija, užtikrina visų piliečių lygiateisiškumą nepriklausomai nuo jų tautybės ar rasės. Tų teisių bet kuris apribojimas, panašiai kaip ir visoks skelbimas kokio nors rasinio ar tautinio išskirtinumo bei kokios nors neapykantos ar paniekos, yra baudžiami įstatymu.

Štai kokių esama svarbių, nors galimas dalykas, ne visiems mūsų skaitytojams žinomų, tiesų, be kurių supratimo nepilnas nė "Nemuno Krašto" vaizdas.

Paminklas Leninui Vilniuje.

Stoviu gražus, tvirtas, aukštas, petingas —
tiltas nuo žemės iki pačios saulės —
stoviu pačiame žemės viduryje,
skleisdamas saulėtus šypsenos spindulius
į visas keturias žemės puses —
komunistas —
žmogus —
aš...

E. Mieželaitis
Lenino premijos laureatas

Šita graži "fairy tale" yra žinoma šimtams tūkstančių sovietų sąjungos gyventojų; tos, pasak "Sputniką" "svarbios tiesos" yra tik tiesos ant popieriaus, be kurių gyvena milijonai, — vieni dešimtį, dvidešimt, o kiti ir 50 metų.

Šitą pasakėlę paskaičius, tuojau kyla dešimtys ir šimtai klausimų, į kuriuos dar niekas nedavė atsakymo ir vargu ar duos, kol nebus įvykusi Amalriko pranašystė.

Kodėl gi toje "suvereninėje respublikoje" (kalbame apie Lietuvą) dedasi štai kad ir tokie dalykai:

- Respublika turi teisę iš sąjungos išstoti, bet niekas neturi teisės be Maskvos leidimo iš respublikos į užsienį išvykti.
- Išvyksta tik valdžios patikimi "činauninkai"; išvykstantys pas gimines turi palikti užstatą (žmoną, vyrą, vaikus...); o daugeliui ir visai neleidžiama išvykti.
- Daugeliui neleidžiama ir susirašinėti su laisvajame pasauly gyvenančiais giminėmis; kiti negauna jiems siunčiamų laiškų.
- Niekas negali gauti laisvajame pasauly spausdinto lietuviško žodžio (knygų, laikraščių...)
- Kodėl Simui Kudirkai nebuvo leista išeiti iš sovietinio laivo, o Lietuvai būtų leista išeiti iš SSSR?
- Turi teisę išstoti iš sąjungos, bet neturi teisės, nuvykęs į Lietuvą, be Maskvos leidimo aplankyti savo gimines ar tėvų kapus provincijoje.
- Yra lygiateisiškumas nepriklausomai nuo tautybės ar rasės, bet nevienodai traktuojami nuvykę į Lietuvą lietuviai: bimbininkams ir mizarininkams didesnė laisvė, o kitiems — jokios.
- Kodėl nebuvo leista išeiti iš SSSR sąstato Rytų Vokietijai, Lenkijai, Vengrijai, o būtų leista Lietuvai?
- Ar Lietuvai nebūtų taikoma Brežnevo doktrina, kuri buvo pritaikyta Čekoslovakijai?
- Kodėl Karaliaučiaus sritis nebuvo prijungta prie Lietuvos, bet prie Rusijos?
- Kodėl SSSR nepaiso 1920 metų sienų sutarties su Lietuva?
- Jei religijos (kultų) išpažinimas laisvas, tai kodėl kunigai teisiami ir kalinami už tikybos mokymą — ruošimą vaikų pirmajai komunijai? (Laisvąji pasaulį pasiekęs dokumentas — kun. Šeškevičiaus gynimosi kalba teisme).

Tokių **kodėl**, tokių **jeigu**, tokių **niekas** ir pan., kyla be skaičiaus, ir niekas, nei "Sputnikas", nei kas kitas jų negirdi ir nesistengia atsakyti, nes tų atsakymų ir nėra arba maskviškai tariant "niet i nebudet".

Naujausias paminklas Leninui Kaune.

Vėl šaipos akmeniniai ... snukiai!
Vartau tropus lyg akmenis sunkius:
Pasauli, sumokėsi baisiai sunkiai,
Jei nesutalžęs išlaikysi šiuos akmeninius snukius!

Albinas Žukauskas

(Literatūra ir Menas, 1970 m., nr. 23)

Paminklas Vilniuje Petrui Cvirkai, labiausiai tarnavusiam komunistams.

Communist-hero worshipping is alien to the Lithuanians. It is a relief for them to be able to dispose of the monuments for foreigners that usurp the most beautiful spots of their cities. Suffice it to remeber the joy that riddance of Stalin's monuments had caused.

ADMINISTRACIJA RAŠO

Garbės prenumeratos mokestį $12 naujiems metams atsiuntė:

I. Dilis iš East Orange, N.J.
J. Jankus iš Chicagos, Ill.
Kun. E. Statkus, iš Muskegan Heights, MI.

ŽURNALUI PAREMTI AUKOJO:

Po $15 — I. Dilis, E. Orange, N.J.

Po $4.00 — P. Dovydaitis — Los Angeles, CA.

Po $3.00 — P Mikšys, Worcester, Mass.

Po $2.00 — K. Bačauskas, Woodhaven, N Y., J. Banionis, Hartford, CT, E. Jesen, Phoenix, AZ, J. Gepneris, Chicago, Ill., K. Gudaitis, Olympia, WA, A. Kantvydas, Toronto, Canada, kun. J. Krivickas, Stunyvesant Falls, NY, N. Nyerges, S. Monica, CA, A. Vilčinskas, Gardner, MA, J. Šiugžda, Meriden, CT, K. Vasiliauskas, Dorchester, MA.

Po $1.00 — P. Brazauskas, Eugene, OR, A. Bridžius, Cleveland, OH.

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm ia.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis, 'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts International.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas
Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa" St. Anthony's Parish Library.
Grand Rapids, Mish. — J. Belinis.
Kenosha, Wis. — B. Juška.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Concepiion Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilus.
W. Brunswick — A. Vingis.
St. Kilda — N. Butkūnas.
Sydney — Kun. P. Butkus.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas, P Misevičius,
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish Library)
Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Venecueloje

Caracas — Kun. A. Perkumas.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12—12:45 val. p. p.
Liet. Radijo valandėlės klubo pirm. **Stasė Pautienienė**, sekr. **A. Skirius**, ižd. **J. Motiejūnas**. Programos ved. **S. Pautienienė**, 841 Stanford St., Santa Monica, Ca. 90403
Telef.: 828-3779

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijeje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama **Stepono ir Valentinos Minkų**, girdima **sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m.**
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10 val. — 11 val. priešpiet.
Šeštadienį ir sekmadienį 8:00 — 9:30.
"Vakaruškos" pirmad. vak. 7:00 — 8:00.
Visos programos iš
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS
Seniausia liet. radijo programa Amerikoje.
Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Petras Petrutis.**
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE INSURANCE

Jei reikia apdrausti namus, automobilį, gyvybę ir pn. pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919
arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

LITHUANIAN RADIO FORUM
Bi-Lingual Civic program in English and Lithuanian
Produced by **Anthony J. RUDIS**
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Saturday 8 p. m. to 9 p. m.
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Prorama
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.:: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Vedėjas — **Ralph Valatka**
Telefonas: 537-5550.
17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219
Arba Briedis, Realty Tel. 883-5244.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE
WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8 val. — 9 val. ryto.
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — inž. **Vacys Urbonas.**
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Telefonas: KE 7-9642.
Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kriščiūnas — 846-4245; **Kazys Gogelis** — 535-6683; **Rožė Ražauskienė** — 278--1353; **Stasys Garliauskas**—TA 6-1385; **Antanas Janušis** — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connnecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WBMI - FM 95.7 mc.
Kiekv. sekmadienį 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius.**
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 5 — 6 v. p.p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmad vak. 8:05 — 9:00 — 89.5 mg.
Vedėjas **J. J. Stukas.**

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima **kievieną sekmadienį**
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: **Romas Kezys**, 62-15 69 place.
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

— **Visiems mūsų prenumeratoriams** primename, kad jau pats laikas siųsti prenumeratos mokestį už 1971 metus.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadieniais 6 val. popiet.
per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Pr. Puidokas**, pirm., 580 Wilkins St., (14621); **A. Cieminis**, vicep.; **R. Kiršteinas**, sek. 229 Nester St. (14621); **V. Žmuidzinas**, ižd., **L. Laukaitienė**, narė.
Programų vedėjai: O. Adomaitienė, A. Cieminis, V. ir N. Draugeliai, A. Dziakonas, St. Ilgūnas, R. Kiršteinas, Br. Krokys, V. ir B. Litvinai, J. Šipaila, D. Čiurilienė, V. Žmuidzinas.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocysles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius.**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas **R. Simanavičius.**
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO.

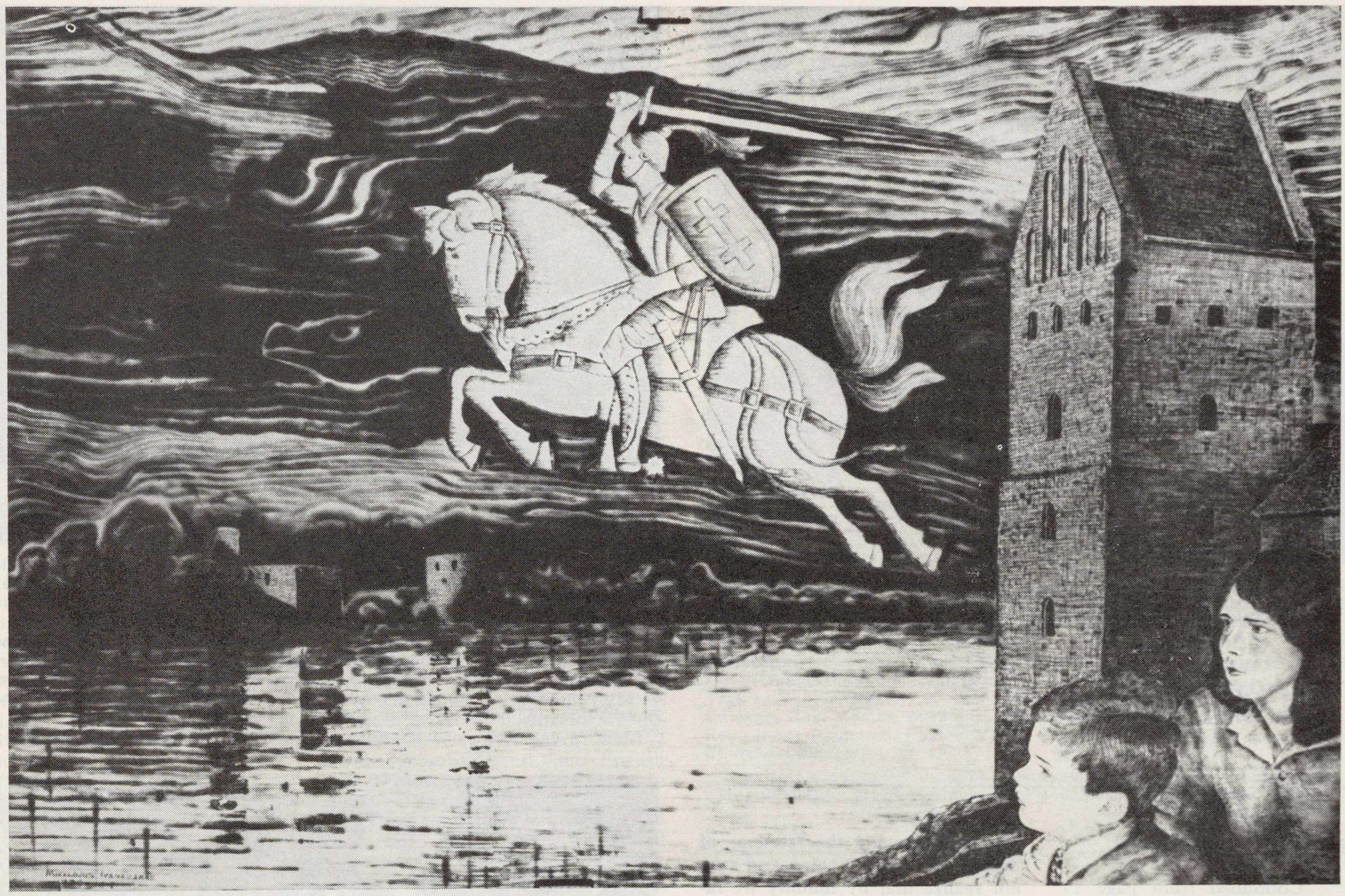

The Vision of the Lithuanian castle of Trakai.
A flame painting by Mikalojus Ivanauskas.

Trakų pilies vizija, — Mikalojaus Ivanausko liepsnos tapybos 1970 metų kūrinys (4x6).
Tolumoje Galvės ežero pakrantė su Trakų pilies griuvėsiais, fronte — restauruotas gynybos bokštas; veidai dešinėje simbolizuoja jaunimą ir jo ryžtą kovingo Vyties ženkle.

GEORGE PUTNAM:

"We salute the proud people of Lithuania"

The following is a copy of a commentary researched, written and reported by GEORGE PUTNAM, Channel 11, on February 16, 1971

"How tragic it is that the 53rd Anniversary of Lithuania's Independence cannot be celebrated in Lithuania. That proud nation along with its neighbor's Estonia and Latvia lies beneath the heels of Communist Russia. Lithuania among the first to fall under the onslaught of Communism remains in slavery as people exploited, depressed and persecuted. Were the proud Lithuanians to attempt to observe their national holiday, with a display of this their national flag, they would be faced with exile to some far-off corner of Soviet Russia and probably slow death in a slave labor camp. But

But on the free side of the Iron Curtain thoughtful Lithuanians working with other nationals from Estonia, Latvia and other Communist enslaved nations are working for the ultimate liberation of their homeland. And they call upon this observance of their national holiday to reflect on the very real danger that we face. Lithuanians desire to warn all of the people of the free world that Communism would stamp out all freedom and all liberty.

Some years ago the Communists overwhelmed all of eastern and central Europe. Lithuania was among the first to fall. The Lithuanian people know from bitter experience and they warn us Americans to do everything possible to prevent such disaster falling upon the rest of the free world. And they plead with us to work with determination and perseverence to push back the red menace.

When the Kremlin moved troops into Lithuania and took over that nation in June of 1940, the Lithuanians attempted to negotiate with the Communists. Fraudulent elections were held under the red army guns, and the Kremlin claimed that Lithuania voted for inclusion in the Soviet empire and then began one of the most brutal occupations of all times. Hundreds of thousands of Lithuanians were dragged off to trains and jammed into cattle cars without food or water and many died from suffocation. The pitiful survivors were dumped in arctic Siberia. The people of Lithuania experienced extermination and annihilation. That June 15 of 1940, Lithuania had lost more than one-fourth of the country's population.

Continued on page 18

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
MARCH 1971

MARCHING FOR PEACE

By J. R. Belkus

There is shouting in Australia.
There is marching in America.
FREEDOM. PEACE.
Stop for a while you nomade.

Look upon far horizons, look upon the sky.
Look upon the moon, as high above does fly
And then ponder. What is PEACE?

What is hate and when does it cease?
Where is the line between PEACE and WAR?
Did he die wasted on an Asian shore?
When do we stop the downward rush to RED?
When do we know that it's finally dead?

Is it worth the risk, this "peace" of yours?
Will you be free to pick and choose?
Go back to your homes and grow a spine
And ask forgiveness from Him who's Divine.

Just fight a little, think on your own
An again your conscience never disown.
That the day come soon
Of true FREEDOM and PEACE
And
Only then
WAR WILL CEASE.

First Deputy County Executive Harold E. Collins (r.) presents proclamation designating the week baginning Feb. 16 as Lithuanian Independence Week in Nassau to Anicetas Simutis, Consul General of Lithuania.

Taking part in ceremony are Kęstutis K. Miklas of Plainview, executive chairman of United Baltic Appeal to the United Nations; Jonas Vilgalis (r.), secretary of Lithuanian-American Community of Great Neck and, appropriately attired in native dress, Mrs. Euremija Cibas, vice president of Lithuanian-American Community; and youngsters Danutė Miklaitė and Rasa Vilgalytė, both of Great Neck.

Lietuvių delegacija pas Nassau atst. H. E. Collins gauna proklamaciją.

"WE SALUTE LITHUANIA..."

Continued from page 17

The genocidal operation and practices carried out by the Soviets continues with no end in sight. But the Lithuanians are a proud people and they remain determined to fight for their freedom.

But they need the help of the free world. The government of the United States has refused to recognize the seizure and forced incorporation of Lithuania by the Communists. And our government maintains diplomatic relations with the former free government of Lithuania. All of the presidents of the United States, all of them since Franklin D. Roosevelt have refused to recognize the Communist occupation of Lithuania.

But our country has done very little if anything to help the suffering people of Lithuania to get rid of the Communists regime. And how ironic it is that at a time when the western powers have granted freedom and independence to nations in Africa, and Asia and other parts of the world we refuse yet to demand freedom and independence for the peoples of Lithuania, Latvia, Estonia and the other captive nations.

Why not put the Communists on the spot, America! Why not brand the Kremlin dictators the largest colonial empire in all the world. Why not demand the freedom of the people of Lithuania. And why not realize that by timidity we invite further Communist aggression.

And so today we salute the proud people of Lithuania and we pray with them for the day when they will once again be free."

Representatives of Nashua's Lithuanian community gather at the office of Mayor Dennis J. Sullivan at City Hall to plan events celebrating Lithania's Independence Day (February 16th).

Seated are, from left: Birutė Bernotienė, Rev. J. Bucevičius, pastor of St. Casimir's Church, Teklė Mitchelienė; standing: Jonas Latvis, Judge L. G. Velishka, Mayor Dennis Sullivan, TTy Alphonse J. Raudonis, Kazys Grauslys, and Vytautas Sirvydas.

Commemorating was held Feb. 28 at St. Casimir's Church Hall.

A group of Lithuanian leaders-Chicagoans with Cook County commissioner, President George W. Dunn, who is signing proclamation to commemorate Lithuania's Independense Day — February 16th.

Standing, l. to r.: architect Kerelis, senator Fr. Savickas, Eug. Bartkus, Rev. A. Stašys, Rev. P. Činikas, volunteer of Lith. Wars of Independence K. Petrauskas, Stanley Balzekas, Jr., and Dr. Balukas.

Čikagiečių lietuvių visuomenės veikėjų delegacija pas Cook County komisionierių-prezidentą George W. Dunn, 1971 m. vasario 12 d. gauna Vasario 16-tos proklamaciją.

COMMEMORATING THE 400 YEAR ANNIVERSARY OF THE LITHUANIAN HYMN-BOOK

The first 11 Lithuanian hymns with music-printing were edited by the Reverend Martynas Mažvydas, the Lithuanian Pastor of Ragainė, thus composing with the text part the first Lithuanian Book — The Martin Luther Cathechism — CATECHISMUSA PRASTY SZADEI — 1547. The first part of the Lithuanian Hymn-Book was edited by the Reverend Baltramiejus Vilentas in Karaliaučius-Koenigsberg 1566, and the second part of it, the complete Hymn-Book was edited also by the Reverend B. Vilentas in Karaliaučius-Koenigsberg 1570.

It is said that a good book can be a good friend and guide, throughout a man's lifetime, but a good hymn book reaches beyond life.

So this first Hymn-Book of 1970 with its Christian truth, expressed in the Lithuanian language and entwined in the melody, was a precious gift to the Lithuanian people. This was the first complete hymn book, already containing 135 hymns applicable to all the sundays and holidays of the church year.

Christian Hymns, published by J. Daubmanas, MDLXX (1570).

Three Lithuanian professors of the Albertina University of Karaliaučius, Rapalionis, Kulvietis and Kyrtaforas, were the first to begin writing these hymns. Theology students, spurred on by them and by a creative enthusiasm, became the initiators of the Lithuanian literary world. Among them, the most well known was Martynas Mažvydas, Lutheran Pastor in Ragainė, who collected over 70 hymns while his colleagues contributed equally. Also two ministers of the Lithuanian Evangelical Reformed Church wrote and sent in some hymns. The names of these reformed ministers are Jonas Šeduikionis and Tomas Gedkantas of Širvintai.

So jointly these men laid the foundation to Lithuanian hymn singing. The work originally started by them gradually underwent corrections and improvements, as can be seen in later editions of the hymn books. Certain hymns by the Rev. M. Mažvydas are being sung even today.

Thus not only was Lithuanian literature enhanced, but the language itself underwent much refinement and was gradually accepted in the cultural sphere. New opportunities for progress opened up to illiterate of the nation. Lithuanian self-image and inner strength grew forth.

The printed word spread quickly among the Lithuanian people and soon books appeared which going beyond religious themes, encompassed secular subject matter. By the end of the 16th century, about 30 books on various subjects had been printed.

Slow but certain progress formed the peasant's way of life. The Rev. Kristijonas Donelaitis, pastor of Tolminkiemis, aptly describes this in his poem METAI (The Seasons, transl. into English by Nadas Rastenis, edited by Lithuanian Days Publishers. — Ed.).

Throughout the nation's history of resistence, the book remained a fountain of life. Many bookcarriers suffered hardships, yet they prevailed. *

Today wherever Lithuanians live printers have sprung up and books have been published, so that the nation's spiritual life could be continued, so that the youth could be molded, and so that current problems could be analysed from more familiar point of view.

It is important that the 400 year's anniversary of the first Lithuanian Hymn Book were commemorated in Chicago,** where according to the publications catalogues, more Lithuanian books were published at the beginning of this century than in Lithuania itself. (B. M. Inf.)

---

*) Bookcarriers from Prussia provided their fellow Lithuanians across the border and under Russian occupation where no publications in native language were permissible — with these prints of national salvation, that subsequently included also the Lithuanian publications which sprung up in America.

**) The Anniversary Exhibition was held in the Balzekas' Lithuanian Culture Museum, 4012 S. Archer, Chicago, Ill., from Nov. 29 to December 31, 1970.

Editions of Lithuanian Hymn-Books from past to present were exhibited there.

The Balzekas Museum of Lithuanian Culture presented an exhibit to commemorate the 400 year anniversary of the Lithuanian Hymn Book, Nov. 29th to Dec. 31st, 1970. Editions of Lithuanian hymnbooks from past to present ere exhibited.

Pictured from .l to r. are: Rev. Stasys Neimanas, General Superintendent of the Lithuanian Evangelical Reformed Church, Chicago, Rev. Ansas Trakis, Senior Pastor of the Lithuanian Evangelical Lutheran Church, Chicago, Rev. Kostas Burbulys, Lithuanian Methodist Pastor, Chicago and Rev. Jonas Pauperas, Pastor of the Lithuanian Zion Evangelical Lutheran Church, Chicago.

Komitetas, surengęs lietuvių giesmynų 400 sukakties metų parodą Balzeko muziejuje (1970 m. lapkr. - gruodžio mėn.) Chicagoje.

An Appeal by Lithuanian Priests

Rev. John C. Jutt of Worcester, Mass., President of Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America, has distributed to eminent Americans the following letter appealing for action against Soviet Russia on behalf of Lithuania and of the other nations enslaved by communists.

Dear Honorable Sir:

Much has recently been written by the press about Lithuanians risking their lives for freedom and about Soviet citizens defecting from Soviet Russia for a free way of life elsewhere.

Soviet propaganda would have us believe that life under the Soviet system is a happy man's paradise. If so, then why these attempts at freedom? Why these defections?

The answer is simple. It is impossible to enjoy life in a country where man's basic rights are denied him and where he is not free to develop his God-given talents for his spiritual and material betterment. Life. as we know it, is just plain intolerable under the Soviet system. It is a life in jail, in prison, of persecution.

In the case of Lithuania, as a recent statement signed by forty priests of the Archdiocese of Vilnius and sent to Moscow authorities testifies, religious persecution is a fact. Her people enjoy no religious freedom. They are unable to live as Lithuanians with their own aspirations. Since this is so, it is extremely difficult to understand why the United Nations, the United States and the nations of the free world continue to recognize Soviet Russia as a world power seeking peace for mankind.

Has not the time come for the free world to take concrete steps against Russia and force her to free enslaved nations like Lithuania? By what divine or human right is she permitted to dominate the United Nations and to frustrate the hopes of peace for the world and the hopes of freedom for her enslaved people?

The free world need not fear Russia if united action is taken against her. Let her treat her people with justice and charity. Let her free Lithuania and other subjugated nations. Then incidents of seeking asylum and of defection will not occur again. Then real peace will become a reality.

May we hear from you on this? We shall be deeply grateful.

Respectfully yours,

REV. JOHN C. JUTT
President,
National Council of Lithuanian American Priests, Founded 1909

March 4, 1971

ED. NOTE:
Recent Vatican initiatives to regain its role in appointing Lithuanian bishops is an encouraging step to normalization of religious conditions in the state.

LITHUANIANS MAKE NEWS

— **Prof. Dr. A. Liuima,** President of the Lithuanian Catholic Academy of Science has investigated conditions for enacting the society's design, as expressed in its recent Toronto session, to have the next (IX) meeting take place in Boston.

After favorable discussions with a nucleus of the Bostonian member scientists — a respective initiative of the Bostonians has been discerned and is confirmed by the Academy's executive Board. Thus, the IX meeting of the Academy is being prepared to convene in the city of Boston, during the beginning of September, 1973.

— **"Pirmyn" chorus** in Chicago is renewing its traditional activities, well renown in the past but interrupted for the last 10 years, by producing Johann Strauss' "Fledermaus".

Impulses for recovery are being provided by substantial financial contributions, even of the chief performer in the operetta, the renown soloist **Algirdas Brazis,** who is also Board Chairman of Pirmyn chorus. Another all-round sponsor is Raimundas Rudauskas, formerly a participant of Pirmyn chorus who is now providing his Hollywood Hall premises for the rehearsals of the chorus.

— **Jonas Grigaliūnas,** Euclid, Ohio, has won many top prizes for his remarkable collections of Lithuanian stamps. He is now invited to display his valuable collections at an international philatelic exhibition in West Berlin in June. Mr. J. Grigaliūnas will be the personal guest of Germany's leading philatelic expert E. Keiler and will visit many cities of Germany during his stay in the country.

— A preliminary meeting has been held in Germany by representatives of various Lithuanian organizations in Europe on organizing their traditional, annual **Week of Studies.** It was decided to have the event take place at the Catholic Academy in Stuttgart - Hohenheim, through July 18 — 25th. Dr. K. Čeginskas of Uppsala, Sweden is to be invited as moderator, and a preparatory commission for the program has been set up.

— By donation of **Marion and Antanas Rudis,** Chicago's Saint Xavier College, chartered 1847, has instituted a **course of Lithuanian Language** and another of **Lithuanian Literature,** starting February 1971.

The College offers a bachelor's degree and both courses provide three credits each, for enrolled students and guest students alike. Thus, the Lithuanian courses may be advantageously attended by students from any other college who are in need of foreign language credits. The instructor is **Dr. A. Liaugminas** who studied in Kaunas, Paris (Sorbonne) and Geneva (Pedagogical Institute), and is now professor of modern languages at Loyola University.

— A week-long exhibit in Chicago's Čiurlionis Gallery of artist **Birutė Stankūnas' works** in various techniques attracted much attention and was well attended. Her mosaics were sould out during the opening day.

LITHUANIAN — GOVERNOR OF VATICAN'S BANK

In less than two years after his consecration as bishop and appointment as Secretary of the Institute of Religious Works (Lith. Days magazine of January, 1069) **Paul C. Marcinkus** upon confirmation by the Cardinal College has been promoted by Pope Paul VI to President of Vatican's Bank.

Succeeding cardinal Alberto di Joria to this post the Lithuanian bishop is receiving wide recognition from the big press and high praise from eminent fellow Americans (New World, Chicago; Time magazine of Jan. 25th; Draugas of Jan. 2, etc.) "It's the first time that an American has been chosen for so significant a position", maintained cardinal Cody.

The Institute (directed by bishop Marcinkus) provides a full range of banking services (Time). It is one part of the triumvirate division, newly organized by the Pope, of the churches finances. Egidio Cardinal Vagnozzi is head of the Vatican's Prefecture for Economic Affairs that handles and supervises investments (stock holdings) outside those managed by the Institute (like funds of dioceses which handle their own affairs). The third responsible person in administering the Church's temporal wealth is archbishop Caprio and supervises experts, staff and personnel. (The church has 5 million full-time employees and provides for 13 million other people).

BOOKS & PERIODICALS

I fled Him, down the nights and down the days is a paperback book containing text of "The Hound of Heaven" by Francis Thompson with photographic commentary by Algimantas Kezys, S.J., and the text with interpretive commentary and annotations by John F. Quinn, S.J., on pages 119-28. The whole is published by Loyola University Press, 3441 N. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60657. Price: $3.55.

This book, in this day of apparent enlightenment yet in effect one of superficiality, has much to offer to those not satisfied by trivia. F. Thompson, let alone "The Hound of Heaven", needs no introduction to the literarily proficient. John Freeman in his essay on Thompson in THE MODERNS, says that the poem is "one of the most wonderful lyrical poems in our language because it expresses an intense personality and a unique spiritual ardency". Impressively, thus, do we sense the worth of this autobiography by one who lived as do we.

Equally impressive in this book are the pictorial adaptations. They are a rather great achievement also. Similarly, Algimantas Kezys, S.J., needs little introduction as a recognized professional photographer and filmer, especially since he was entered last year in the biennial Marquis edition of "Who's Who in America". Thus, as if and in fact complementing one another, poet and photographer transport the peruser sublimely through the quest of our "tremendous Lover".

Apparently Algimantas Kezys undertook this difficult task of illustrating these verses with competence: the effect of the lines is intensified, both in meaning and in imagery concepts. Remember that his pictures are not meant to be judged upon their individual merit but within the whole picture story context. For, if the former is done, some of the pictures would appear mediocre.

It is primarily by study of the photo-verse combination that the reader will actualize the intended effect. This is the meant approach for this type of book, not a cursory glance through each page. The layout attests to this: it beautifully and meaningfully joins each successive picture with each changing thought of the great poem, some pictures receiving two page attention, onthers one, so that the reader is not distracted by those to come, thus concentrating only on their respective impact and meaning. Therefore the photographs are visually stimulating to the poem by evincing the mood and inner meaning.

Additionally, viewed in the scenes is the contrasting figure of the poet's opposite sex. She also, to what degree we do not know, in her life time has suffered much — physically and spiritually — within the concentration camps of Siberia. Hence portrayed in her many poses are the thought provoking expressions of man's inner self. Indeed well is her presence utilized, performed, and photographed.

Considering the quality of this work by poet and photographer plus its potential effect, it is regrettable that the publisher diminished the impact of the whole by using an unphotographically oriented paper, a rather small format, and little quality control in the photo printing. Perhaps the papers' quality was a financial variable of determining importance to the publisher. However, the paper choice alone may prove financially detrimental to the success of this work, for the readers may not be impressed by the injustice done to the visual, although none if any to the verbal aspect of it. Moreover, the buyers may not be attracted by the rather textbook appearance.

Aside from these limitations, this work can not be recommended enough. Within it we have a very serious, if not a poetically-artistic, maturational source.

Virgilijus Kaulius, S.J.

MAN AND THE MODERN WORLD

"Starting our highschool year we were provided with textbooks for the study of religion and found the new approach of Mark J. Link, S.J. in his MAN AND THE MODERN WORLD was most original and attractive. Yet alongside with the author's treatment of the subject matter — contemporary man's problems, his relations with God and nature — I was even more surprised with the appealing, convincing illustrations, the photographs... I rejoiced in finding that six such illustrations were taken from the book of PHOTOGRAPHS by Algimantas Kezis, S.J.", writes Karolė Veselkaitė. ("Draugas", Feb. 10, 1971).

● Works of **Lithuanian artists** on view at the Čiurlionis Gallery in Chicago, Ill., February 12 — 21, were admired by hundreds of visitors. Of the 40 exhibits presented by 21 artists the majority was not on sale though some guests were able to acquire a few of the exhibits. Techniques and materials represented were: acrylics, oils, gypsum, ceramics, offorts, mosaics, enamels.

The top prizes awarded by the Gallery went to: 1st — painter Zita Sodeikienė, 2nd to — Vytautas O. Virkau, and 3rd to Aleksandras Marčiulionis.

BEACON MOTOR HOTEL

Atvykus | Kaliforniją, kviečiame |

Arti prie
Beach. Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

"POEZIJOS PILNATIES" PRISTATYMAS LIETUVIŠKOJE ČIKAGOJE

A. Gulbinsko foto reportažas

Kalba poetas Leonardas Andriekus, Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas.

1970 m. gruodžio 12 d. Chicagoje, Jaunimo Centre, buvo surengtas šaunus Bern. Brazdžionio poezijos rinktinės "Poezijos pilnatis" pristatymas. Tai buvo reta poezijos šventė — pilna J. Centro salė susirinkusių liudijo žmonių (įvairaus amžiaus ir kelių kartų) domėjimąsi poezija ir autoriaus populiarumą.

Vakaro programoje dalyvavo iš New Yorko atvykęs Liet. Rašytojų Draugijos pirmininkas poetas Leonardas Andriekus, pasakytame žodyje iškeldamas Brazdžionio poezijos vyriausius motyvus; jis ypač akcentavo autoriaus religinį motyvą, interpretuojamą nauju būdu ir išreiškiamą originalia forma. Programą pravedė akt. Z. Kevalaitytė-Visockienė, taikliu, stilingu žodžiu užpildydama intermedija, apibūdinančiai pristatydama kiekvieną sekančią programos dalį.

Iš Brazdžionio poezijos įspūdingai padeklamavo Karilė Baltrušaitytė-Valaitienė; dainų B. B. tekstais padainavo solistė Roma Mastienė, žavingai atlikdama specialiai šiam vakarui muz. O. Metrikienės sukomponuotą "Viešpaties pasaulis", muz. G. Gudauskienės "Kalėdų gėlės" ir muz. K. Kavecko "Jei gyvenimas sapnas".

Programą paįvairino jauna mokinė R. Veselkaitė gražia lietuviška tarsena padeklamavusi ištrauką iš "Meškiuko Rudnosiuko".

Pats autorius, atvykęs iš Los Angeles, pasirodė dviem atvejais. Pirmoje dalyje jis nuotaikingai nupasakojo įvairių žymesniųjų savo eilėraščių "gimimo" ar kitas su jais susijusias istorija, nuotykius, tą ar kitą eilėraštį parašius, išspausdinus (Neregys, Mūrininkas, Kauno katedra, Šaukiu aš tautą ir kt.). Antroje dalyje B. paskaitė keletą savo naujausių eilėraščių, tarp kurių ir Simui Kudirkai dedikuotą "Vaidilos Valiūno fragmentą, sulaukusį publikos karšto pritarimo, kuri ilgai plojo atsistojusi prisidėdama prie autoriaus laisvės, ir tiesos šauksmo.

Šį "Poezijos pilnaties" knygos pristatymą surengė meno draugija Šatrija, vadovaujama poetės Julijos Švabaitės-Gylienės ir stud. at-kų korporacija Šatrija, globojama J. Šoliūno.

Akt. Z. Kevalaitytė-Visockienė stilingai praveda programą.

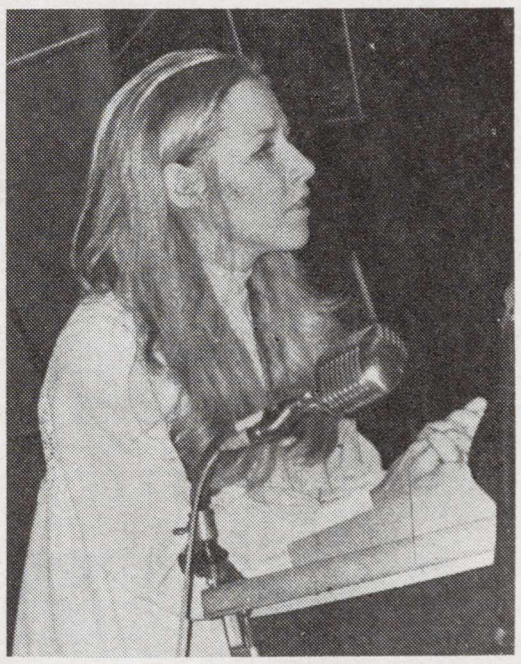

Karilė Baltrušaitytė-Valaitienė deklamuoja iš Brazdžionio poezijos, nudažydama dramatiniu atspalviu.

Poetė Julija Švabaitė-Gylienė, vyriausia vakaro organizatorė.

Solistė Roma Mastienė su giliu pergyvenimu kelia klausimą — jei gyvenimas — sapnas...

Autoriaus dialogas su klausytojais. Bernardas Brazdžionis įvairiais aspektais komentuoja savo kai kurių eilėraščių "istorijas".

B. Brazdžionis in Chicago as his newest volume of Collected Poems is presented to a delighted auditorium on Dec. 12, 1970. Contributing performers of his works are equally elated.

Gausiai susirinkusi publika nuotaikingai nusiteikusi, šiltai priima autoriaus komentarus.

Iš Vasario 16 minėjimo Clevelande. — I. Sol. J, Daugėlienė gieda Amerikos himną; toliau matyti "Aukuro" ansamblis, vadovaujamas A. Mikulskio. II. Minėjimo programoje kalbėjo lietuvio jūrininko Simo Kudirkos gynėjas kongresmanas Wayne L Hays. Iš kairės: J. Giraitis, K. Žiedonis, J, Bublienė, kongrm W L. Hays, A. Pautienis, E. Ievinš (latvis), A. Jonaitis.
Foto V. Bacevičius

February 16th commemorated in Cleveland, Ohio: AUKURAS ensemble (above) and Lithuanian leaders (below) with congressman Wayne L. Hays, a staunch defender of Simas Kudirka, the Lithuanian sailor.

Forumo radijo Chicagoje diskusijos lietuvybės išlaikymo klausimais. Nuotraukoje: A. Rudis ir M. Rudienė (Forumo sponsoriai) su vaikaičiais, V. Kasniūnas, moderatorius, J Vaičiūnas, Juknevičius, Juškėnas ir A. Gulbinskas.
Foto A Gulbinskas

Radio FORUM in Chicago discusses questions of Lithuanian viability; L. to r. — Mr. and Mrs. Rudis, sponsor of FORUM, with their grandchildren; V Kasniūnas, moderator, participants of discussion.

Los Angeles LB Jaunimo Ansamblio Tėvų komiteto pirm. Povilas Butkys įteikia padėkos lakštus ir pinigines dovanas dviem daugiausiai pasidarbavusioms jaunimo naudai: ansamblio vadovei ir mokytojai Onai Razutienei (antra iš kairės) ir ansamblio nuolatinei pianistei Onai Barauskienei.
Foto L. Kantas

Diplomas and gifts in cash were given by Lithuanian Parents Committee to ensemble leader O. Razutienė and pianist O. Barauskienė.

Iš Vasario 16 d. minėjimo Detroite. Mercy kolegijos salėje dainuoja Detroito jaunimo choras, ved. St. Sližio, susilaukęs didžiulio pasisekimo ir daugiausia aplodismentų.
Foto Al. Astašaitis, Jr.

Performing during the February 16th commemoration Detroit's Youth Chorus won enormous success.

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces & Places)

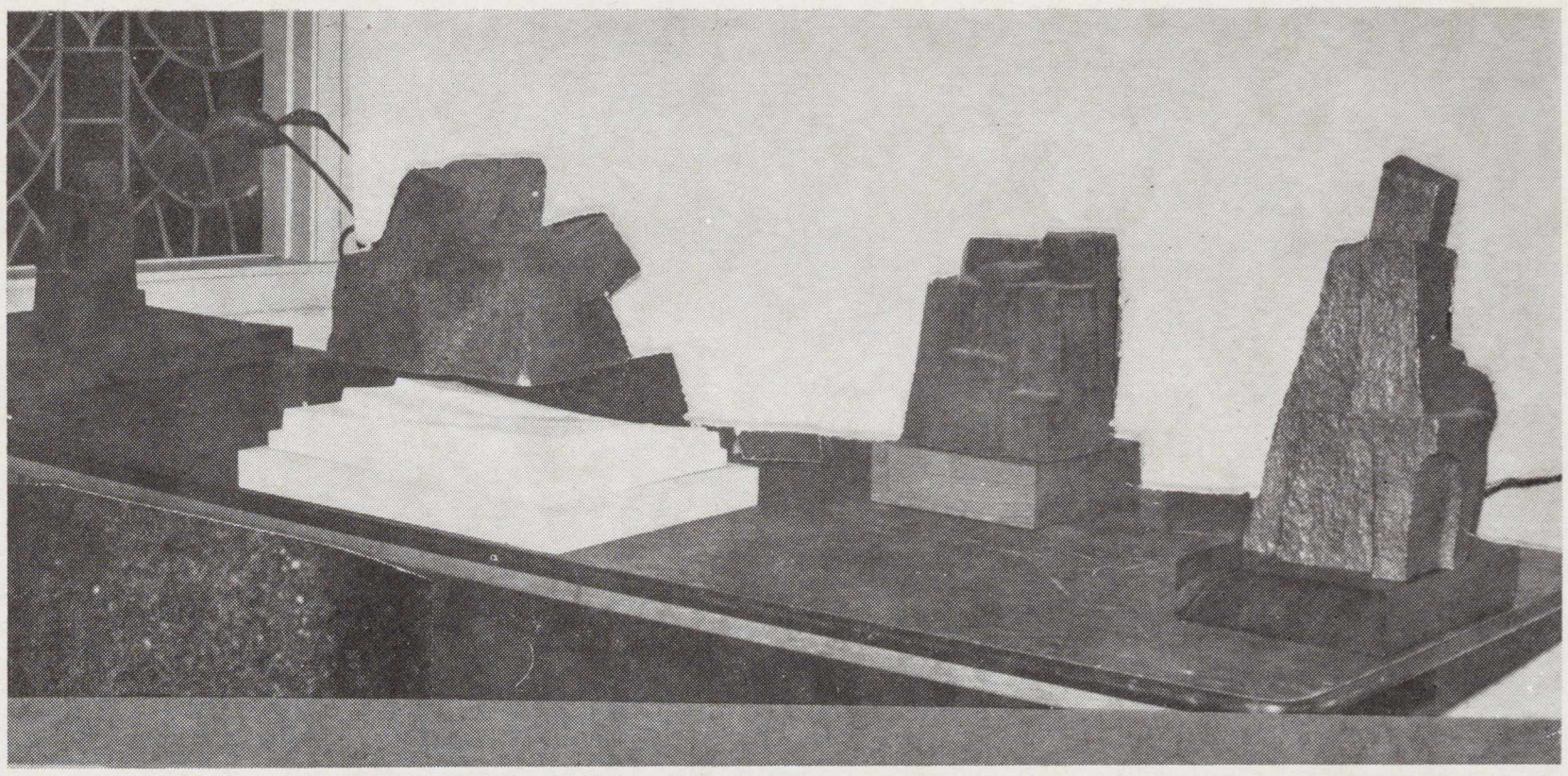

Balzeko lietuvių kultūros muziejuj, Chicago, Ill., š. m. vasario 1 d. atidaryta Elenos Gaputytės (iš Anglijos) skulptūrų ir paveikslų paroda. Čia matome keletą jos skulptūros darbų. Foto J. Kasakaitis

Elena Gaputytė, from England, holds exhibition at Balzekas Museum in Chicago, Ill. of paintings and sculpture.

Vasario 16 minėjimas Argentinoje, Buenos Ainres mieste. — Po pamaldų visi eina į Plaza de Mayo padėti gėlių vainiką prie Laisvės paminklo.

February 16th in Argentina: After church celebrations a march to Plaza de Mayo in Buenos Aires, to lay a wreath at the monument of Liberation

pirm. A Mičiudas. Vainiką neša Susiv. c, pirm, R, Staliodaitis ir J, Šiušis, Vasario 16 minėjimo dalyviai Plaza de Mayo aikštėj prie Laisvės paminklo. Kalba Z. Juknevičius, už jo ALOS tarybos pirm. A. Mičiudas, Vabuolis, vysk Casanova, Susiv. ir Ateities jaunimas su vėliavomis, L. Mičiudienė, kun. Steigvila, Padvalskis, Susiv. Liet. Argentinoje c. vald. pirm, R. Stalioraitis. Foto A. Kirstukas

At the Monument of Liberation: Bishop Casanova amongst eminent Lithuanians and representatives of of the Youth organizations Ateitis and Alliance.

Kairėje jaunimas taut. drabužiais, už jų Z. Juknevičius, ALOS tarybos

Toronto jaunimo ansamblis "Birbynė", vadovaujamas D. Viskontienės, dainuoja Kanados Lietuvių Dienos 1970 m. programoje, London, Oont. Foto J. Garla

Canadian Lithuanian Day, 1970, in London, Ont., Canada. Performance by the youth ensemble "Birbynė".

A. Baranauskas

THE FOREST OF ANYKŠČIAI

(Anykščių šilelis)

Poema

Angliškai išvertė Nadas Rastenis
(Su liet. originalu)

Redagavo ir įžangos žodį parašė J. Tininis. Iliustruota medžio raižiniais. Didelio formato. Puiki dovana mūsų studijuojančiam jaunimui ir amerikiečiams.

Antroji laida

Kaina $3.50

Nadas Rastenis,
Anykščių šilelio ir Metų vertėjas.

Ši ir daug kitų lietuviškų knygų

"Lietuvių Dienų" knygyne,

4364 Sunset Blvd., Los Angeles,
Calif. 90029
Telefonai: NO 4-2910; NO 4-2919

Literatūros plokštelė

KETURI AUTORIAI

Poezijos, satyros - humoro ir prozos kūrinius skaito keturi mūsų rašytojai

PULGIS ANDRIUŠIS, BERNARDAS BRAZDŽIONIS,
ANTANAS GUSTAITIS ir STASYS SANTVARAS

Plokštelė ilgo grojimo, H. F. Kaina $5.00

Galima gauti leidykloje ir pas knygų platintojus. Iš anksto galima užsakyti dabar — kaip Kalėdų dovaną. — mes ją pasiųsime nurodytu adresu.

"Lietuvių Dienos", 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

Daumanto Čibo pasaka

Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė

Kaina $1.50

Vytės Nemunėlio

Meškiukas Rudnosiukas

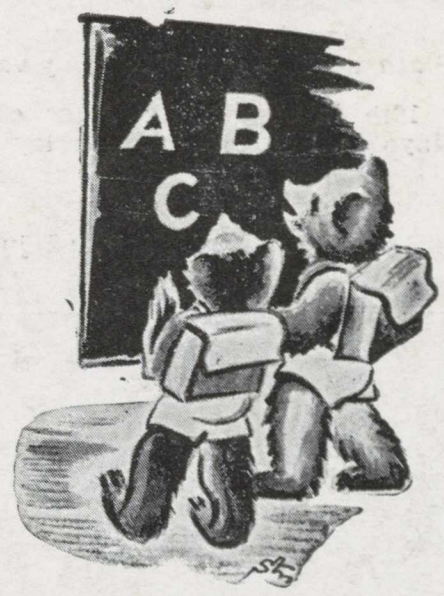

su spalvotomis V. Stančikaitės iliustracijomis.

Kaina $3.00

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA

4364 Sunset Boulevard
Hollywood, California 90029